

- उच्च ज्वरो आउनु
- जोर्नी र मांशपेशीहरूमा असह्य पीडा हुनु
- आँखाको गेडी दुख्नु
- अत्याधिक टाउको दुख्नु
- शरीरमा राता बिमिराहरू आउनु
- वाकवाकी लाग्नु वा वान्ता हुनु
- यस्ता लक्षणहरू देखापरमा डेङ्गु हुन सक्छ । तत्काल चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मीको सल्लाह लिऔं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

निर्वाचन आचारसंहिताको उल्लङ्घन, कारबाई प्रक्रिया सुस्त दीपावली, छठमा माटोको सामग्रीको प्रयोग घट्दो

प्रस, वीरगंज, ३ कात्तिक/
प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभा

पनि आयोगको जिल्लास्थित कार्यालयले
एकजनासँग पनि स्पष्टीकरण सोधेन ।

बहानामा चुनाव प्रचार गर्दै आएका छन् ।
सत्तारूढ गठबन्धनमा रहेका नेपाली
काङ्ग्रेस, नेकपा माओवादी केन्द्र, नेकपा
(एकीकृत समाजवादी), राष्ट्रिय जनमोर्चा,

चारवटै क्षेत्रमा अहिले घरदैलो कार्यक्रम
भइरहेका छन् र त्यसमा आयोगले
तोकेभन्दा बढी सङ्ख्यामा मानिसहरूको
उपस्थिति रहने गरेको छ । तर आयोगले

नितेश कर्ण, वीरगंज, ३ कात्तिक/
दीपावली र छठ पर्वलाई लक्षित गरेर
अहिले माटोका भाँडा र विद्युतीय
माटोका सामग्री बिक्री गरेको तर
यसपालि बिक्री निकै कम भएको बताए ।
बिहान र साँझ छिटपुट्टैमा

मधेश प्रदेशका मुख्यमन्त्री सहभागी जसपा-एमाले गठबन्धनको जगरनाथपुर
गाउँपालिकामा भएको कार्यकर्ता भेला ।

सत्तारूढ गठबन्धनले आदर्शनगरमा आयोजना गरेको घरदैलो कार्यक्रम ।

विपी उद्यानको फूटपाथमा ग्राहक कुद्दै माटोका सामग्री विक्रेता । तस्वीर: प्रतीक

निर्वाचनमा पर्सा जिल्लामा उम्मेदवार र
दलहरूले आचारसंहिताको उल्लङ्घन

त्यतिखेर आचारसंहिता उल्लङ्घनका
घटनाहरू स्वयम् दल र उम्मेदवारहरूले

र लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी तथा
जसपा-एमाले गठबन्धन र विभिन्न
राजनीतिक दलहरू तथा स्वतन्त्र
उम्मेदवारहरूले अहिले पनि २५ जनाभन्दा
बढीको सङ्ख्यामा मानिसहरू भेला गरी
चुनावी कार्यक्रम गर्दै आएका छन् ।
पर्सा क्षेत्र नं १ (ख)बाट प्रदेशसभा

कसैसँग पनि आचारसंहिता उल्लङ्घन
गरेको भनी सोधनी गरेको छैन ।
अहिले घरदैलो कार्यक्रममा डिजे,
फ्लेक्स ब्यानर, पर्चा, पम्पलेटको प्रयोग
पनि उत्तिकै छ । आयोगले डिजेमा रोक
लगाएको छ भने तोकिएको मापदण्डमा
फ्लेक्स ब्यानर, पर्चा-पम्पलेटको प्रयोग
गर्नुपर्ने जनाएको छ । तर तोकिएको अनुसारको
मापदण्डमा प्रयोग भएको छैन र अनुगमन
पनि गरिएको छैन ।

भिलिमिली बत्तीको बिक्री बढेको छ ।
परम्परागत रूपमा दीपावली मनाउने
प्रचलन कम हुँदै गएको र माटोबाट
छठमा यसको बिक्री बढे पनि

तस्वीर: प्रतीक

पर्सा क्षेत्र नं ४ मा नेपाली काङ्ग्रेसले आयोजना गरेको टोल भेला र जसपा-एमाले गठबन्धनको रोड शोमा सहभागीहरू ।

सदस्यका उम्मेदवार मधेश प्रदेशका
मुख्यमन्त्री लालबाबुराउत गद्दीले
एमालेसँगको सहकार्यमा जगरनाथपुर
गाउँपालिकामा आयोजना गरेको
कार्यकर्ता भेलामा ठूलो सङ्ख्यामा
मानिसहरूको उपस्थिति थियो ।
यसैगरी, भर्खरै मन्त्री पदबाट बर्खास्त
गरिएका जसपाबाट पर्सा क्षेत्र नं १ का
उम्मेदवार प्रदीप यादवले दुई दिने रोड
शो भीडभाडसहित सम्पन्न गरे । पर्साका

पहिले का चुनावभन्दा अहिले
आचारसंहिता कम उल्लङ्घन भएपनि
जारी आचारसंहिता भने कुनै पनि दल
वा स्वतन्त्र उम्मेदवारले इमानदारीपूर्वक
पालना गरेका छैनन् । आयोगले पनि
समानरूपमा दल र स्वतन्त्र
उम्मेदवारलाई कारबाईको दायरामा
ल्याउन सकेको छैन ।

बनाइएका सामग्रीको प्रयोग पनि घट्दो
छ ।

आशाप्रद रूपमा व्यापार हुने कुरामा शङ्का
व्यक्त गर्छन् । दीपावली मुखमा छ, तर
माटोका सामग्री किन्ने ग्राहकहरूको
सङ्ख्या निकै कम भएको उनले बताए ।
यसको कारण विद्युतीय सामग्रीप्रति
मानिसहरूको आकर्षण बढेको उनको
ठम्याइ छ ।

सखुवाप्रसौनी गापाको रामनगरी
निवासी हरिकृष्ण प्रजापतिले पनि माटोका
सामग्रीको बिक्री घटिरहेको भनेर चिन्ता
व्यक्त गरे । उनले यसपटक वीरगंज,
पोखरिया र जीतपुर गरी तीन ठाउँमा
माटोका सामग्री बिक्री गर्न पसल थापेको
तर तीनवटै ठाउँमा आशाप्रद रूपमा बिक्री
नभएको बताए । माटोका सामग्री बनाउन
खर्चिएको रकम पनि नउठ्ने हो कि भन्ने
चिन्ताले सताएको उनले बताए । अहिले
माटोको दियो सयकडा र १५०, ठूलो
दियो प्रतिगोटा र २०, कलश प्रतिगोटा
र ७५, छठमा प्रयोग हुने हात्ती प्रतिगोटा
र १५० मूल्य रहेको उनले बताए ।

त्रिवेणी स्पिनिडमा मजदूर र प्रहरीबीच झडप, दर्जन घाइते

राधेश्याम पटेल, परवानीपुर, ३ कात्तिक/
बाराको नितनपुरस्थित त्रिवेणी गुप्तको
त्रिवेणी स्पिनिड मिलमा प्रहरी र
मजदूरबीच झडप भएको छ र
दुवैतर्फबाट दर्जनभन्दा बढी घाइते भएका
छन् ।

प्रहरीको टोली मिलमा प्रवेश गरी १३
जनालाई उद्धार गरेको थियो । सोही

एक राउन्ड हवाई फायर गरिएको
इलाका प्रहरी कार्यालय, सिमरा, बाराका

मजदूर र कारखाना पक्षबीच छलफल हुँदै । तस्वीर: प्रतीक

त्रिवेणी स्पिनिडमा कार्यरत
मजदूरहरूले चाडपर्वमा वार्षिकरूपमा
पाइने बोनस यस वर्ष नदिएको भनेर
विरोध गर्दै आएका थिए । मिलमा
कार्यरत करीब एक हजार ४०० मजदूरले
वार्षिकरूपमा पाउने र छ करोड बोनस
मिल सञ्चालकले यसपटक दिन
आनाकानी गरेको भन्दै मजदूरहरूले
बुधवार दिउँसोदेखि मिलका सिङ्गो
अशोक शर्मा, महाप्रबन्धक मनोजकुमार
भालगायत १३ जनालाई मिलमै बन्धक
बनाएका थिए ।

क्रममा मजदूर र प्रहरीबीच झडप भएको
र झडपमा सातजना मजदूर र सातजना
प्रहरी घाइते भएका हुन् ।

प्रहरी नायब उपरीक्षक युवराज
तिमल्सिनाले बताए ।

सिङ्गो, महाप्रबन्धक र प्रशासनिक
कर्मचारीहरू तथा मजदूरबीच हिजो
दिउँसो वार्ता भएकोमा सहमत हुन
नसकेपछि मजदूरहरूले उनीहरूलाई
कारखानाबाहिर जान निषेध गरेका थिए ।
बिहीवार पर्सा, बाराका जनपद र सशस्त्र

दुवैतर्फ घाइते हुनेहरूको अवस्था
सामान्य छ । प्रहरीले सिङ्गो, महाप्रबन्धकसहित १३ जनालाई उद्धार गर्दा
लाठीचार्ज र ३४ सेल अभ्युत्ससहित

माओवादीका मजदूर नेता मीनप्रसाद
आपागाईंले उद्योग सञ्चालकले प्रहरी बलमा
दमन गरेको भन्दै घटनाको निन्दा गरे ।
उनले मजदूरहरूले पाउनुपर्ने सेवा सुविधा
उपलब्ध गराउनुपर्ने माग राखेका छन् ।

नेपाली उपभोक्ताको आकर्षण भारतीय बजार

भारतीय बजारबाट किसानहरूले
दैनिक दशौं क्विन्टल आलुको बीउ
ल्याइरहेका छन् । आलुको बीउको माग
बढेका कारण भारतीय व्यापारीहरूले
मूल्यवृद्धि गरेको किसानहरूले गुनासो
गरेका छन् ।

प्रस, सेठवा, ३ कात्तिक/
दीपावली र छठ पर्वलाई लक्षित गरेर
सीमावर्ती भारतीय बजारमा किनमेलका
लागि नेपालीहरूको भीड बढेको छ ।

नेपाली उपभोक्ताहरू सीमापारि
भारतीय बजार भङ्गाहा, इतर्वा, मैनाटाड,
सिकटालगायत क्षेत्रमा किनमेल गर्न जाने
गरेका छन् ।

नेपालभन्दा भारतमा लत्ताकपडा,
भाँडाबर्तन, खाद्यान्नलगायतका सामग्रीहरू
सस्तोमा पाइने भएकाले भारतीय
बजारमा नेपाली उपभोक्ताहरूको भीड
बढेको हो ।

यसका साथै नेपाली बजारमा
रासायनिक मल र आलुलगायतका
तरकारीको बीउ नपाएपछि किसानहरू
अहिले भारतीय बजारमा निर्भर भएको
एकजना किसानले बताए ।

विचारसार र सूक्तिहरू

सङ्घर्षको अँध्यारोमा आफ्नो हिम्मत चुँडिन नदेऊ,
समयको ग्रहण त चन्द्रमा र सूर्यले पनि भोल्दछन् ।

प्रकाशक	: प्रतीक प्रकाशन समूह प्रा. लि. . वीरगंज-११
प्रधान सम्पादक	: जगदीशप्रसाद शर्मा
व्यवस्थापक/सम्पादक	: विकाश शर्मा
सम्पादक	: शत्रुघ्न नेपाल/ खड्गबहादुर श्रेष्ठ (प्रताप)
समाचार सम्पादक	: आर. के. पटेल
बारा विशेष प्रतिनिधि	: गम्भीरा सहनी
मुद्रक	: प्रतीक प्रकाशन समूह प्रा. लि. (अफसेट छापाखाना)
चित्राति सिनेमा हल रोड, श्रीपुर, वीरगंज-११ (नेपाल), पोस्ट बक्स नं. ७८, फोन नं. ०९१-५२५९२२, ५२३९०५	
email: prateekdaily@gmail.com	
Website: eprateekdaily.com	

जस्तो जनता उस्तै नेता

प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभाको निर्वाचन नजीकै गर्दा चुनावी माहोल तातेको छ। उम्मेदवारहरू मतदाताको घरदैलोमा व्यस्त छन्। चिया चौतारो, पानी पँधरो, मेलापातमै उम्मेदवार भेटिन्छन्। नचिने पनि नाता गाँस्दै, हात जोडेर अगाडि लम्पसार पर्न तयार छन्। मतदाताको घरदैलो चुला-चौका, चौतारीमा पुगेर उनीहरूले भलाकुसारी चलाएका छन्। निकट देखिन जनताको झुपडीमा पसेर भुटेको मकै खाएका, गाउँका युवाहरूसँग चोकमा क्यारेम बोर्ड, भलिबलगायतका खेलहरू खेल्न रहेका, गाउँ-समाज, परिवारका हालखबर सोधिरहेका फोटो तथा भिडियो फुटेजहरू सामाजिक सञ्जालहरूमा देखिन थालेका छन्। यसपटक चुनाव प्रचारप्रसारमा निर्वाचन आयोगले केही कडाइ गरेको छ। आयोगले ज्याली तथा सभाका लागि विभिन्न मापदण्ड तोकेको छ भने चुनावी कार्यक्रमका लागि समय र मितिसमेत निर्धारण गरिदिएको छ। प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभा निर्वाचन २०७९ का लागि कात्तिक १८ देखि मङ्सिर २ गतेसम्म मात्रै चुनावी कार्यक्रम गर्न पाइनेछ। उम्मेदवारहरूमा छटपटी छ, तोकिएको अवधिसम्म शान्त बस्न नसकेर उनीहरू विभिन्न बहाना बनाउँदै मतदाताको बीचमा आइरहेका छन्। चुनावी कार्यक्रमका लागि आयोगले निर्धारण गरेको समयभन्दा अगाडिको अवधिलाई खेर जान नदिने गरी उनीहरू भेटघाटमा जुटेका छन्। खुट्टा दुखोस्, हात गलोस्, शरीर विसन्चो नै किन नहोस् कुनै पर्वाहा छैन। केही भ्रष्ट उम्मेदवारहरू त पैसाको खोला बगाउन पनि तयार देखिएका छन्।

यतिबेला नेता तथा उम्मेदवारहरूको दिनचर्या देख्दा लाग्छ, उनीहरू जनताका असली साथी हुन्। नागरिकको हरेक सुख-दुःखमा उनीहरू चासो राख्छन् र साथ दिन्छन्। चुनाव जितेपछि आफ्नो क्षेत्रबारे बेखबर नेताहरूले अहिले चुनावको बेला गरेको मेहनत तथा सकस साँच्चि नै विगतलाई बिर्साउने खालको हुन्छ। वास्तविकतामा यो सबै नाटक हो। जनप्रतिनिधि हुन् वा जनप्रतिनिधि नबनिसकेका नेताहरू, उनीहरूले आफ्नो क्षेत्रका लागि वर्षमा ३० दिन मात्रै समय दिने हो भने यो नाटक गर्ने पर्दैन। वर्षमा एक महीना नागरिक भेटघाट तथा घरदैलो कार्यक्रममा दिने हो र समयको महत्त्वलाई बुझेर नागरिकको हितमा लागिपरेर मतदातासँग प्रत्यक्ष र जीवन्त सम्बन्ध रहन्छ। यसले क्षेत्रका समस्याहरूबारे जानकारी हुने भएकाले सडक होस् वा सदनमा मुद्दा उठान गर्न सहज हुन्छ। मुद्दा उठान भए समाधानको बाटो निस्कन सक्छ।

हाम्रो समाजमा नेता र मतदाता एकै किसिमका छन्। जस्तो मतदाता उस्तै नेता, ज्याडको ठ्याड मिलेको छ। नेताले जति धोका दिए पनि मतदाता चेतैनन्। फेरि माघ फर्किएर आउँछ भने हेक्का राख्दैनन्। यहाँ अधिकांश जनता, जनार्दन नभएर हनुमान छन्। मतदाता निष्पक्ष रहेर कामको मूल्याङ्कन गरी निर्वाचनको समयमा निर्णय बिनुपर्ने हो। सहीलाई पुरस्कृत र गलतलाई दण्डित गर्न सक्ने मात्रै जनार्दन ठहर्छ। निष्पक्ष मतदाताले मात्रै यो भूमिका निर्वाह गर्न सक्छन्। हाम्रो समाजमा निष्पक्ष मतदाताभन्दा पार्टीका सबस्य धेरै छन्। नेतृत्वलाई सही बाटोमा हिंडाउन नसक्ने र झोला मात्रै बोक्ने खालका कार्यकर्ता अधिक छन्। आफ्ना पक्षधर नेताले जे गरे पनि सही देख्ने प्रवृत्तिकालाई हनुमान भनिन्छ। न्यायाधीश प्रभावित नहुने हो भने अन्यायीहरू निस्त्साहित हुनेछन्। जसरी पनि मतदातालाई प्रभावित गर्न सकिन्छ भन्ने नेताहरूको बुझाइका कारण उनीहरूले चुनावको बेला मात्रै मतदाता सम्झने गरेका छन्।

चुनावमा गरिएका आर्थिक वाचा पूरा होलान् ?

अब चुनाव हुन केवल एक महीना बाँकी छ। यो एक महीना मतदाताहरूको लागि जति महत्त्वपूर्ण छ उतिकै

आधारहरूबारे चर्चा गरौं।

उम्मेदवारहरूले यसरी आर्थिक वाचा गरिरहेका छन् मानौं सिंहदरबारमा एउटा

भुक्तान गरेर, अन्य साधारण खर्च गरेर ज्यादै कम रकम राजकीय कोषमा बाँकी रहन्छ।

गुनु उपयुक्त हुन्छ। आफू आर्थिक क्रियाकलापमा एकदम पारदर्शी हुने र कुनै पनि किसिमले कोष हिनामिना हुन

नदिने बाचा गर्नु उपयुक्त हुन्छ। नेताहरूले आर्थिक भ्रष्टाचार नगरिदिने मात्र पनि आर्थिक विकासको राम्रो वातावरण तयार हुन्छ। स्थानीय तहमा रोजगारका

अर्थविशेष

विश्वराज अधिकारी

akoutilya@gmail.com

उम्मेदवारहरूले गर्ने आर्थिक वाचाको कुनै अर्थ छैन। ती वाचाहरू केवल चुनावी नारा मात्र बन्न सक्छन्। नेताहरूले गरेका आर्थिक वाचा पूरा गर्ने स्थितिमा अहिले राष्ट्रिय ढुकुटी छँदैछैन। ठूला-ठूला आयोजनाहरू पूरा गर्न राज्यसँग ठूलो पूँजी नै छैन।

राजनीतिक भविष्य निर्धारण गर्नेछ। राजनीतिलाई आफ्नो पेशा मानेर राजनीति गर्ने र कुर्सी तथा शक्ति आफ्नो हातबाट फुत्किन नदिने प्रवृत्तिका नेताहरूका लागि यो चुनाव जीवन-मृत्युको प्रश्न हुन पुगेको छ। चुनावमा पराजित भएमा आफ्नो सर्वस्व हरण हुने मनोविज्ञान राख्ने नेताहरू जे जस्तो गरेर भए पनि विजयी हुन अनेक किसिमका रणनीति निर्माण गरिरहेका छन्। र त्यो रणनीति लागू गर्न अनेकौं कार्य गरिरहेका छन्।

चुनावमा विजयी हुन प्रयोग हुने रणनीति अन्तर्गत नेताहरूले गर्ने कार्यहरूमध्ये सर्वाधिक चर्चामा रहेको आर्थिक वाचा हो। अहिले उम्मेदवारहरूले जनतालाई आफ्नो पक्षमा ल्याउन अनेक किसिमका आर्थिक वाचा गरिरहेका छन्। मतदातालाई लोभ्याउन कुनै उम्मेदवारले म मेरो क्षेत्रमा सडक बनाउने छु भन्दैछ भने कुनैले पुलहरू बनाउने छु भन्दैछ। यसैगरी कसैले म मेरो क्षेत्रमा मात्र होइन राष्ट्रभरि शिक्षा र स्वास्थ्य निशुल्क गर्नेछु भन्दैछ। यसरी उम्मेदवारहरूले अनेक किसिमका आर्थिक वाचा जनता वा मतदाता समक्ष गरिरहेका छन्। र उनीहरूको ती वाचालाई मतदाताहरूले पत्याएजस्तो पनि छ। मेरो वा हाम्रो उम्मेदवारले चुनाव जितेमा हाम्रो क्षेत्रमा विभिन्न किसिमका विकास एवं निर्माणको कार्य गर्नेमा मतदाताहरू ढुक्क देखिएका छन्।

तर प्रश्न उठ्छ चुनावमा विजयी हुन नेताहरूले जनतासमक्ष गरेका आर्थिक वाचा के उनीहरूले पूरा गर्लान् ?

अब विजयी उम्मेदवार वा नेताहरूले चुनावमा गरेका आर्थिक वाचा पूरा गर्ने

ठूलो कोठा छ। त्यस कोठामा, कोठाभरि पैसा राखिएको छ। चुनावमा विजयी भएर नेताहरू सिंहदरबार भित्र पस्नेछन्। र त्यस कोठाबाट पैसा भिकेर अनेक किसिमका विकास एवं निर्माणका काम गर्नेछन् र चुनावमा गरेको आर्थिक वाचा पूरा गर्नेछन्। विकास एवं निर्माणका कामहरू सहजै गर्नेछन्। पैसाको कुनै पनि किसिमको अभाव हुनेछैन। जताततै, भने जति पैसा नै पैसा छ। केवल पैसा भएको स्थानमा पुन बाँकी छ।

विकास एवं निर्माणका लागि राज्यबाट पैसा अति सजिलै गरी उपलब्ध हुन सक्छ भन्ने भ्रम नेताहरूमा रहेको छ। यदि कसैलाई यो भ्रम छैन भने उसलाई राजकीय कोष कसरी निर्माण हुन्छ भन्ने पटकै थाहा छैन। र जसलाई राजकीय कोष कसरी निर्माण हुन्छ भन्ने राम्ररी थाहा छ, उसले पूर्णतया झूट बोल्नरहेको छ। त्यो नेताले जनतासमक्ष झूटो वाचा गरिरहेको छ।

राजकीय कोष जनताले राज्यलाई भुक्तान गरेको करबाट निर्माण हुन्छ। र त्यही कोषबाट राज्यले राजकीय कर्मचारीहरूलाई तलब एवम् भत्ता भुक्तान गर्छ। त्यही कोषबाट विभिन्न किसिमका विकास एवं निर्माण कार्य हुन्छ। राज्यको लागि कर नै एक मात्र भरपर्दो र ठूलो आयस्रोत हो।

नेपालको बहुसङ्ख्यक जनता गरीब भएको हुनाले राज्यले प्राप्त गर्ने करको आकार पनि सानो हुन्छ किनभने भुक्तान गरिएको करको आकार सानो हुन्छ। यो सानो आकारको वा थोरै रकम भएको कोषबाट राज्यका कर्मचारीहरूलाई तलब, भत्ता

नेपाल वा विकासशील मुलुकमा राष्ट्रिय कोषको ठूलो अंश केवल साधारण खर्चमा भुक्तान हुने भएकोले विकास एवं निर्माणमा खर्च गर्नका लागि वा भनौं राष्ट्रिय राजमार्ग, पुल, ठूला-ठूला विद्युत् गृह वा ठूला-ठूला आयोजना सम्पन्न गर्न राज्यसँग पर्याप्त पैसा हुँदैन। यो कारणले गर्दा नेपालले ठूला-ठूला आयोजना सम्पन्न गर्न अन्तर्राष्ट्रिय दातृ संस्था- विश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष आदिसँग ऋण लिनुपर्छ। अन्य राष्ट्रहरू समक्ष आर्थिक सहयोगको गुहार्नुपर्छ। भारत, चीन आदिलाई नेपालमा अन्य राष्ट्रले बनाइदिएको प्रमाण हामीसँग छ। भवनसम्म पनि हामीले राजकीय कोषबाट निर्माण गर्न नसकेर अन्य राष्ट्रले बनाइदिएको इतिहास छ।

नेपालको राजकीय कोष आफैमा सबल नभएको स्थितिमा उम्मेदवारहरूले विजयी भएमा सडक निर्माण गर्छु, पुल निर्माण गर्छु, कलेज, अस्पताल निर्माण गर्छु, शिक्षा, स्वास्थ्य निशुल्क गर्छु, यो गर्छु, त्यो गर्छु भन्नु हास्यास्पद हो। होइन त ? हास्यास्पद मात्र होइन जनताको समक्ष बोलिएको झूट पनि हो। झूट बोलेर जनताको मत आफ्नो बक्सामा खसाउन लगाउने प्रपञ्च हो।

उम्मेदवार वाचा गर्नु उपयुक्त हुन्छ त ? नेताहरूले स्थानीय स्रोत एवं साधनको उपयुक्त प्रयोग गरेर, भ्रष्टाचार नियन्त्रण गरेर, कुशल प्रबन्धको सहयोगमा स्थानीय तहमा बलियो कोष निर्माण गर्ने वाचा गर्नु उपयुक्त हुन्छ। त्यो कोष स्थानीय विकासमा कुशलतापूर्वक प्रयोग गर्ने बाचा

अवसरहरू सृजना हुन्छ।

कुनै पनि क्षेत्रको आर्थिक विकासको लागि पहिलो जिम्मेवार पक्ष भनेको त्यहाँको जनता र त्यो जनतालाई नेतृत्व गर्ने नेता हो। यो तथ्यलाई जबसम्म स्थानीय तहमा स्वीकार गरिदैन, प्रयोगमा ल्याइदैन तबसम्म आर्थिक विकास सम्भव छैन। केन्द्रले आर्थिक विकास गर्ने होइन। सरकारले पनि आर्थिक विकास गर्ने होइन। स्थानीय, प्रादेशिक तथा सङ्घीय सरकारले केवल सहजकर्ताको भूमिका निर्वाह गर्ने हो। नियम, कानूनको निर्माण मात्र गर्न हो। आर्थिक विकासका लागि सक्रिय भूमिका खेल्ने होइन। कुनै पनि क्षेत्रको आर्थिक विकास त्यहाँका स्थानीय व्यक्तिले गर्ने हो।

हरेक कुराको लागि जिम्मेवार सरकार हो, हामी होइनौं भन्ने मनोभाव जनतामा रहेसम्म आर्थिक विकासका कुराहरू कथा मात्र बन्न सक्छस साकार हुन सक्तैन। हो, यस्ता कुरा उम्मेदवारले जनता समक्ष पुऱ्याउन आवश्यक छ, झूटो चुनावी आर्थिक वाचा गर्नुभन्दा। नेताहरूले जनतालाई नै आर्थिक विकासका लागि अग्रसर गराउनुपर्छ। आर्थिक विकासका नयाँनयाँ सोचहरू ल्याउनुपर्छ।

वर्तमान सन्दर्भमा उम्मेदवारहरूले गर्ने आर्थिक वाचाको कुनै अर्थ छैन। ती वाचाहरू केवल चुनावी नारा मात्र बन्न सक्छन्। नेताहरूले गरेका आर्थिक वाचा पूरा गर्ने स्थितिमा अहिले राष्ट्रिय ढुकुटी छँदैछैन। ठूला-ठूला आयोजनाहरू पूरा गर्न राज्यसँग ठूलो पूँजी नै छैन। देश अहिले रेमिट्यान्सले चलेको छ। यो यथार्थ मतदाताले प्रस्टगरी बुझ्न आवश्यक छ।

खल्लास एमाले

पार्टी बनाउँछु भन्नु र रावणले सिद्धी चढेर चन्द्रमामा पुग्छु भन्ने कुरा उस्तैउस्तै

एमालेको हबिगत प्रजा परिषद्जस्तो नहोस्।

छँदै ओली प्रवृत्तिमा लगाम नलगाउने हो भने भोलिका दिनमा खल्लास एमाले अथवा एमाले खल्लास भन्न नपरोस्। अहिले त लाल सलाम भन्नेहरूमा लाल लगाम छ।

मन्तव्य

कुमारबन्धु रुपासेती

औद्योगिक नगर भएकोले राजनीतिक दलहरूको राम्रो आर्थिक सङ्कलन अथवा दोहन क्षेत्र पनि वीरगंज हो। तर यसपटक यहाँ कसैले पनि राम्रो अर्थ सङ्कलन गर्न सकेका छैनन्। साना दलहरू त त्यसै पनि धनको मोहताज छन्। तर बोरामा ल्याएर भोलामा बाँड्नेहरूसमेत यसपटक हिस्सा परेका देखिन्छन्।

दलबदल, बदनाम र छेपारे प्रवृत्तिका नेताहरूको शरणस्थल कुनै जमानामा नेपाली काङ्ग्रेस थियो भने अचेल सडैगलेका यस्ता कबाडहरूलाई एमालेले इज्जत दिन थालेको छ। यसपटकको प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभा निर्वाचनमा यस्ता पच्चीस प्रतिशत गन्हाउने अनुहारलाई एमालेले उम्मेदवार बनाएको छ।

२०७४ सालको निर्वाचनमा हृदयेश त्रिपाठीहरूले सूर्य चिह्न लिएर बाजी मारेका थिए, मन्त्री पनि पढेकाए र अहिले लापता छन्, सूर्य र एमालेसँग अब कुनै नाता नै छैन। अहिले त भन्नु अनुदार महापञ्च भनिने कमल थापाले बाइज्जत सूर्य चिह्न फहराउन पाएका छन्। भीम रावल र घनश्याम भुसालमाथि नकेल कसेका ओलीलाई रौतहटका प्रभु साहले ४४० भोल्टको भेटका दिएर उनको र सूर्य चिह्नको औकात देखाइदिए। ओली नेतृत्वमा आएदेखि नै एमालेमा आफन्तलाई पाखा र बाहिरकालाई काखामा राख्न थालिएको छ। अझै पनि एमालेभित्रका आफ्ना आलोचकहरूमा ओलीले माधव नेपालको गन्ध पाउँछन्।

अब यस्तो पाराले एमालेलाई पहिलो

हो। यस्तै रवैयाले गर्दा स्थानीय निर्वाचनमा एमाले खस्केर निचला पायदानमा पुगेको थियो। यसरी म्यादी उम्मेदवारहरू खडा गरेर एमालेले आफ्नै आडको छारो उडाउँदैछ। एमालेलाई खुडल्याउने काम स्वयम् ओलीले नै गर्दैछन् कि भन्ने भ्रम पर्न थालेको छ। 'हर बहे से खर खाए, बकरी खाए अचार' प्रवृत्तिले यसपटकको निर्वाचनमा स्थानीयमा थुपै बालेन शाहहरू जन्मिने सम्भावनालाई नकार्न सकिदैन। ज्येष्ठ नागरिक ओलीको बिसिने रोगले पीडित छन् कि भन्ने पनि भान पर्न थालेको छ।

बूढो ओलीको बालहठले मङ्सिर ४ गतेपछि एमालेको अवस्था धोबीका कृत्ता घरका न घाटका जस्तो नहोस् भन्नेतर्फ कसैको ध्यान गएको देखिदैन। पाखामा त्यागी र काखामा म्यादी राख्दा कतै

प्रभु साह, हृदयेश त्रिपाठी अनि कमल थापाहरू त म्यादी भर्ना भएका हुन् नि। म्यादीले सुविधा पाउन्जेल रजजग गर्छन्, अनि बाटो तताउँछन्। देउवालाई उनी परमादेशबाट अदालतबाट आएको सरकार भन्छन्, अनि त्यही अदालतको परमादेशबाट ओलीले सूर्य चिह्न पाएको होइन त ? झन्डै सूर्य पनि माधव नेपालले खोसिसकेका थिए। रेसमा लङ्गडो घोडामा कसैले बाजी लगाउँदैन, सिवाय ओलीले। पर्स जिल्लामा एमाले उम्मेदवार बनेका जालीम मियाँ विगतमा पञ्च, काङ्ग्रेस, माओवादी हुँदै अचेल सूर्य बनेका छन्। अचाक्ली नै हो नि ! ओली कहिले कालीबहादुर खाम त कहिले बबन सिंहजस्तालाई खोज्दै हिंड्छन् अनि भीम रावल, घनश्याम भुसाललाई दोषी चशमाले हेर्छन्। त्यसैले म भन्छु समय

देशका दुई ठूला दलमध्ये एउटा (एमाले)ले ढेडिया, पोठियालाई उम्मेदवार बनाउँदै हिंडेको छ भने नेपाली काङ्ग्रेस धनाढ्य र पूँजीपतिहरूलाई ताकेर हिंडिरहेको देखिन्छ। अचेल पैसावालहरू पनि अलिअलि राजनीति गर्न जान्ने भइसके। उम्मेदवार नै बनेपछि चन्दा-सन्दाको हरहर कचकच नै समाप्त, अनि उद्योगधन्दा चलाउन, मनग्य कमाउन पनि सजिलो। काङ्ग्रेसको समानुपातिक त पैसावालहरूको दाइजो नै साबित भएको छ।

तर जेसुकै भएपनि काङ्ग्रेस र एमालेका ठाकुरहरूले 'हिजडो कि फौज बनाई है' भन्ने पनि चर्चा छ।

औद्योगिक नगर भएकोले राजनीतिक दलहरूको राम्रो आर्थिक सङ्कलन अथवा दोहन क्षेत्र पनि वीरगंज हो। तर यसपटक यहाँ कसैले पनि राम्रो अर्थ सङ्कलन गर्न सकेका छैनन्। साना दलहरू त त्यसै पनि धनको मोहताज छन्। तर बोरामा ल्याएर भोलामा बाँड्नेहरूसमेत यसपटक हिस्सा परेका देखिन्छन्।

अर्थ - उद्योग - वाणिज्य

निर्वाचनसँगै समृद्धिको अपेक्षा

कुनै पनि मुलुकको सामाजिक, राजनीतिक, आर्थिक, वर्गीय, क्षेत्रीय, प्रादेशिक सबै समस्याको सोभो सम्बन्ध त्यहाँको आर्थिक गतिविधि सँगै गणितिएको छ। किनभने आर्थिक सम्बन्ध वा अन्तर्सम्बन्धमा देखापर्ने जटिलता वा समस्याका कारण नै समाजमा सामाजिक,

प्रतिशत मात्र छ। नेपाली अर्थतन्त्रमा उद्योगको योगदान क्रमशः घट्दै गएको छ। सेवा क्षेत्रले कृषि र उद्योग क्षेत्रको

प्रमुख कारण यहाँ स्थापित सरकारी उद्योग प्रतिष्ठानहरूलाई रणनीतिक योजना अन्तर्गत बन्द गर्नु पनि हो।

यस अन्तर्गत अधिकारीको नियुक्ति, विश्वासको आधार, तालीम, एक अर्काबीच सामग्री हस्तान्तरण गर्दाको जिम्मेवारी तथा योजना निर्माण र कर्तव्यपालन नगर्दा गरिने कारबाई एवं हटाइने विधि प्रक्रिया पर्दछन्। तेस्रो, उत्पादन योजनाको चरित्र निर्माण गर्ने विधि।

खेतमा सिंचाइको सुविधा पुगेपछि ...

जनकपुरधाम, ३ कात्तिक/रासस

धनुषाको सबैलाका किसान श्यामदेव यादवलाई यसपटक धानखेतीका समयमा सिंचाइको खासै समस्या भएन।

विगतमा आकाश पानीको भरमा खेती गर्दै आएका उनलाई यस वर्ष धेरै वर्षा नभए पनि धानखेतीका लागि चाहिने सिंचाइका लागि समस्या भएन। किसानलाई सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउने उद्देश्यले कमला सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय, धनुषाले कमला सिंचाइ नहर प्रणाली अन्तर्गत सिंचाइ सुविधा पुऱ्याएपछि किसान यादवले बसेन धानबाली लगाउने बेलाभरि भोग्दै आएको सिंचाइको समस्याबाट छुटकारा पाएका छन्।

“अघिल्लो वर्षहरूमा खेती गर्न सिंचाइको ठूलै समस्या भोग्नुपर्थ्यो,” उनले भने, “तर यसपालि कुलोमा समयमै पानी आयो, त्यसैले समयमै धानखेती गर्न भ्याइयो।” पहिलाको जस्तो यसपालि खेती गर्न पानीको कुनै समस्या भएन उनको भनाइ थियो। विगतमा धानखेतीका लागि वैकल्पिक सिंचाइको भर पर्नुपर्ने समस्या भोग्दै आएका सिराहाको औरहीका किसान अस्फौं साहले पनि यसपालि धानखेतीका लागि पानीको कुनै समस्या नभएको बताए।

“सिंचाइ सुविधा नहुँदा खेतीपातीको लागि पहिला पहिला कि त आकाश पानीको भर पर्नुपर्दथ्यो कि विद्युतीय मोटर वा अन्य वैकल्पिक सिंचाइको व्यवस्था गरेर खेती गर्नुपर्दथ्यो,” उनले भने, “तर यसपालि कुलोमा पानी आएपछि सहज रूपमा सिंचाइ गर्न पाएँ।” अब सायद हामीलाई सिंचाइ गर्न पानीको खासै समस्या हुँदैन होला, उनको विश्वास छ।

“केही वर्ष अघिसम्म गाउँका अधिकांश किसान आकाश पानीको भरमा खेती गर्दै आएका थिए,” उनले भने, “यसका कारण समयमा वर्षा भएको वर्षमा राम्रो धानखेती हुन्थ्यो, वर्षा नहुँदा अधिकांश खेत बाँझो नै रहन्थ्यो तर पूर्वी नहरमार्फत किसानको खेतमा पानी आएपछि खेती गर्न सहज भएको छ,” उनले भने।

विगतका वर्षहरूमा वर्षा नहुँदा धनुषा, सिराहा, महोत्तरी र सप्तरीका अधिकांश

खेतीयोग्य जग्गा बाँझो रहने समस्यालाई दृष्टिगत गरी कमला सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय, धनुषाले कमला नदीबाट सिंचाइ गर्न विभिन्न पूर्वाधार निर्माण गरेपछि किसानको खेत-खेतमा पानी पुगेको हो। सो कार्यालयका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा धनुषा र सिराहातर्फ करीब ७ किलोमिटर पक्की नहर निर्माण गरेको छ। सो अवधिमा पानी निकास र नियन्त्रणका लागि ५३ वटा पानी निकास गेट र ३५ वटा भिआरबी निर्माण गरिएको कार्यालयका प्रमुख वीरेन्द्र यादवले जानकारी दिए।

यस्तै, सो अवधिमा धनुषा, सिराहा, सप्तरी र सिराहामा गरी चार जिल्लामा ३३ वटा डीप टचबुले जडानसँगै ५४ वटा डीप टचबुलेमा पम्प हाउस तथा स्टोरेज ट्याङ्कसमेत निर्माण गरिएको कार्यालय प्रमुख यादवले बताए।

प्रमुख यादवका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सिराहाको औरहीमा एउटा साइफल, सिराहाकै विष्णुपुरस्थित हनुमान चौकमा एउटा स्केप र सिराहाको अनंमा गाउँपालिकास्थित मैनावत्ती खोलामा दुईवटा हेडवक (पक्की बाँध) समेत निर्माण गरिएको छ।

कमला सिंचाइ पश्चिमी नहर प्रणाली अन्तर्गत धनुषाको पूर्वी नहर प्रणाली, पश्चिमी नहर प्रणाली र हर्दिनाथ सिंचाइ प्रणालीमा करीब १० किलोमिटर सडकमा ग्राभल गरिएको प्रमुख यादवको भनाइ छ। सिराहाको औरही शाखामा दुईवटा डीप स्टेचर निर्माणसँगै ४१ किलोमिटर नहरमा सरसफाइ गरिएको छ। आव २०७८/७९ मा ६०८ मिटर क्षेत्रफलमा नहर तथा संरचना संरक्षण कार्य गरिएको, २८ स्थानमा आउटलेट र आठ स्थानमा इनलेट निर्माण कार्य गरिएको उनले बताए।

सो कार्यालयद्वारा निर्माण गरिएको सिंचाइ संरचनाका कारण आव २०७८/७९ मा धनुषा, सिराहा, सप्तरी, महोत्तरीमा करीब एक हजार ६९५ हेक्टर क्षेत्रफलमा सिंचाइ सुविधा पुगेको प्रमुख यादवले जानकारी दिए। कमला सिंचाइ पश्चिमी नहर प्रणाली, पूर्वी नहर प्रणाली र हर्दिनाथ नहर प्रणालीमार्फत वर्षायाममा २५ हजार हेक्टर क्षेत्रफलमा सिंचाइ हुँदै आएको जनाएको छ।

माटोका भाँडा किन्नेको भीड

राजविराज, ३ कात्तिक/रासस

सप्तरीको राजविराजस्थित हट्टियामा

लक्ष्मीपूजा अर्थात् दीपावलीको अवसर पारेर बजारमा माटोका दियोसहितका भाँडा किन्नेको दैनिक भीड लाग्ने गर्दछ। लक्ष्मी पूजा नजीकिएसँगै बजारमा माटोका भाँडादेखि विभिन्न पूजाका सामग्री किन्नेको चहलपहलसमेत बढेको देखिन्छ। कुमाल जातिले बनाउने माटोका मूर्ति, सरसामान अति नै शुद्ध हुने भएकाले यसको बिक्री वितरणमा वृद्धि भएको जनाइएको छ। पूजापाठमा माटोद्वारा निर्मित सामान प्रयोग गरिँदा आइरहेका हुनाले माटोका भाँडा लक्ष्मीपूजामा प्रयोग गर्नेको सङ्ख्या यतिखेर बढेको कुमाल रामकुमार पण्डितले बताए।

चाडपर्व नजीकै गर्दा ठाउँठाउँमा माटोका भाँडा, फलफूल, विभिन्न मूर्तिका सामान र माटोका भाँडामा ढक्नी, दीप, धैलालगायतका खरीद-बिक्री भइरहेको व्यापारी बताउँछन्। साथै नयाँ भाँडा चोखो भएको हुनाले पनि त्यसको पनि बिक्री भइरहेको छ। जिल्लाको भारदह, कञ्चनरूप, हनुमाननगर, रूपनी, बोदे बसाइँनलगायतका विभिन्न ग्रामीण

तस्वीर: प्रतीक

भेगका बजारमा पनि सुन्नेखि नूनसम्मको सामान मानिस किनमेल गरिरहेको पाइएको छ।

यही कात्तिक ७ गते सोमवार हुने दीपावलीका लागि सजावटका सामानसहित दीप, मैनबत्ती, अगरबत्ती, लड्डू र प्रसादका सामानसमेतको खरीद-बिक्री बढेको सप्तरीको हनुमाननगर कञ्जालिनी नगरपालिका-१ भारदहका मिठाइ व्यवसायी जुगेश्वर साहले बताए। शनिवारदेखि शुरू हुने हिन्दूको चाडपर्व तिहारको लक्ष्मीपूजा (दीपावली), गाईपूजा, भाइटीका, सूर्य देवतालाई अर्घ्य दिएर पूजा गरी तराई-मधेसका जिल्लामा छठ पर्व मनाइने गरिन्छ।

अर्थ-उद्योग-वाणिज्य

शीतल महतो

shitalmahato@gmail.com

अहिले सबै नेपालीको चाहना समन्यायिक आर्थिक विकास तथा समृद्ध नेपाल निर्माण हुनु हो। त्यो तब मात्र सम्भव हुन्छ, जब आर्थिक आधारहरू विशेषगरी औद्योगिक लगानीमैत्री नीति तर्जुमा गरी यसलाई प्रभावकारीरूपमा लागू गर्न सकिन्छ।

कुल योगदानलाई समेत उछिनेको छ। परम्परागत खेती प्रणालीले एकातिर धेरै श्रमशक्तिको खपत गरेको छ भने कुल उत्पादन भने बढ्न सकेको छैन। आर्थिक वृद्धिको व्यापक परिवर्तन गर्न कृषिमा आधारित अर्थतन्त्रबाट क्रमशः उद्योग र सेवा क्षेत्रतर्फ अगाडि लाग्नुपर्छ। विगत केही दशकको औसत आर्थिक वृद्धिदर ४ प्रतिशतमा रहेको हुँदा पनि सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर भने औसत ५.३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। सेवा क्षेत्रले यथेष्ट रोजगार दिन नसक्ने र कृषि क्षेत्रको योगदान अर्थतन्त्रमा अझै उच्च हुनु उच्च दरको अर्थिक वृद्धिको बाधकका रूपमा रहेको छ। हुनत नेपालले गरीबी निवारणको विषयमा प्रगति गरे पनि आर्थिक असमानता बढेको देखिन्छ। दुई-तीन दशकको अवधिमा नेपालको गरीबी ६८ प्रतिशतबाट २० प्रतिशतमा झरेको अनुमान छ। यसरी सबल र सुदृढ अर्थ व्यवस्थाका लागि मूलभूत आधारहरूको योगदान बढाउन सके मात्र मुलुक सम्पन्नताको बाटोमा लम्किन सक्छ।

औद्योगिक विकासका लागि राज्यले पर्याप्त ध्यान नै दिन नसकेको कारण पनि यस क्षेत्रको योगदान खुम्चिँदै गएको हो। केही दशक अगाडि राज्यको काम उद्योगधन्दा चलाउने र व्यापार-व्यवसाय गर्ने होइन भनेर खबौं रुपियाँको सार्वजनिक सम्पत्ति कौडीको दाममा निजी क्षेत्रलाई बेच्ने कार्य भयो। हिमाल सिमेन्ट, हेट्टौडा कपडा उद्योग, वीरगन्ज चिनी कारखाना, जनकपुर चुरोट कारखाना, सोक्तिम चिया, शाही नेपाल औषधि लिमिटेड र टुली बसजस्ता आम नागरिकको जीवनयापनसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने कारखाना, कम्पनी र सेवाहरू बन्द गराउँदा यसको प्रत्यक्ष मार अर्थतन्त्रमा परेको स्पष्ट छ। आर्थिक उदारीकरणको नीति अवलम्बन गरेपछि नेपालमा निजी क्षेत्र सबलरूपमा अगाडि आएको त छ, तर ती क्षेत्र, रोजगारमूलक र स्वदेशी कच्चा पदार्थमा आधारित उद्योग कलकारखाना सञ्चालन गर्नुभन्दा विदेशबाट सामान ल्याएर कमिशनको व्यापारमा बढी केन्द्रित हुन थालेको देखिन्छ। यसरी तराई-मधेसमा समन्यायिक आर्थिक विकास हुन नसक्नुको

हेट्टौडा कपडा कारखाना बन्द भएसँगै बाँकेको कपास विकास कम्पनी पनि बन्द भयो, फलस्वरूप कपास खेतीमा आश्रित बाँकेदेखि कञ्चनपुरका हजारौं कृषक प्रभावित भए। नेपालकै ठूलो वीरगन्ज चिनी कारखाना बन्द हुँदा मध्यतराईका बारा, पर्सा, रौतहट र सर्लाहीसम्मका कृषकहरूको जनजीवनमा ठूलो असर पर्‍यो। त्यस्तै धनुषा जिल्लाको आर्थिक आधार मानिएको जनकपुर चुरोट कारखाना बन्द हुँदा धनुषा, महोत्तरी, सिरहा, सप्तरी, सर्लाही र रौतहटदेखि उदयपुरसम्मका कृषकहरूको आमदानीको प्रमुख स्रोत नै सुकन पुग्यो। पूर्वी नेपाल मात्र होइन, नेपालकै उद्योगीकरणमा महत्त्वपूर्ण योगदान दिएको विराटनगर जुट उद्योग बन्द हुँदा मोरङ, सुनसरी, भापा, सप्तरी र सिरहासम्मका कृषकको आर्थिक उपाजर्जमा धक्का लाग्यो। तराई-मधेस क्षेत्रमा समन्यायिक आर्थिक विकास हुन नसक्नुको पछाडि यो एउटा महत्त्वपूर्ण कारण हो।

अहिले मुलुक प्रतिनिधिसभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचनको सँघारमा उभिएको छ। मङ्सिर ४ गते हुने यो निर्वाचनसँगै करको विषयलाई लिएर उद्योगी-व्यवसायी तथा आम लगानीकर्तामा निकै शङ्का उपशङ्का छन्। राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय जुनसुकै लगानीकर्ताले लगानी गर्नुभन्दा पहिले आफ्नो लगानीको सुरक्षा हुन्छ कि हुँदैन, त्यसको प्रतिफल के कसरी फिर्ता लिन सकिन्छ भन्ने विषयमा संवेदनशील हुन्छ। यस्तो अवस्थामा निर्वाचनपछि आउने सरकारले मुलुकको आर्थिक समृद्धिका लागि सबैभन्दा पहिले मुलुक सुहाउँदो समाजवाद उन्मुख नयाँ आर्थिक नीति तयार पारेर त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्छ। यसका लागि मुख्यतः तीनवटा प्रस्ताव अगाडि सार्नु उपयुक्त हुन्छ। पहिलो, आर्थिक चरित्र निर्माणका लागि उपयुक्त विधि र प्रक्रिया विकासमा जोड दिनुपर्दछ। यस अन्तर्गत उद्योगमा वित्तीय व्यवस्थापन, आधारभूत ऋणको साङ्गठनिक व्यवस्थापन र मूल्य नीति पर्दछ। दोस्रो, प्रशासनिक चरित्र निर्माणको विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ।

प्राङ्गारिक खेतीमा विज्ञको जोड

प्राङ्गारिक खेती प्रणालीको विकास अपरिहार्य रहेको बताए। सरकार सम्बद्ध अधिकारीले द्वैध चरित्र देखाएका कारण नेपालमा प्राङ्गारिक खेती हुन नसकेको उनको आरोप थियो।

नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् (नार्क)का वरिष्ठ वैज्ञानिक बालकृष्ण जोशीले तुलनात्मकरूपमा आधुनिक खान्नाबालीभन्दा रैथाने सन्तुलित तथा स्वस्थकर हुने बताए। खाद्यका लागि कृषि अभियानकर्मी प्रमोद दाहालले अहिलेको खेती प्रणालीमा रासायनिक विषादीको प्रयोगका कारण बालबालिकाको स्वास्थ्यमा समेत प्रभाव बढ्दै गएको जानकारी दिए। कृषि विभागका उपमहानिर्देशक डा हरिबहादुर

केसीले पूर्ण प्राङ्गारिक खेती प्रणालीले खाद्य सुरक्षा र खाद्य सम्पृभुत्ता कायम हुन नसक्ने भन्दै दुवै खेती प्रणालीलाई अगाडि लैजानुपर्ने बताए।

कृषि तथा पशुपक्षी विकास मन्त्रालयका सहसचिव सबनम सिवाकोटीले उत्पादन बढाउनुपर्ने चुनौती रहेकाले रासायनिक मल र विषादी प्रयोग पूर्ण प्रतिबन्धभन्दा पनि क्रमिकरूपमा घटाउँदै लैजानुपर्ने बताइन्।

राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीका प्रमुख स्वकीय सचिव डा भेषराज अधिकारीले सविधानले खाद्य अधिकारलाई मौलिक हकका रूपमा सुनिश्चित गरे पनि उत्पादन प्रणालीविना कार्यान्वयन सम्भव नहुने भन्दै उत्पादनमा जोड दिनुपर्ने बताए।

किसान प्रतिनिधि माधव ढङ्गेलले पढेलेखेकाले नै नेपालको कृषि क्षेत्र ध्वस्त पारेको भन्दै नीति निर्माण तहमा बसेर उनीहरूले द्वैध चरित्र देखाएको आरोप लगाए।

खाद्यका लागि कृषि अभियानका संयोजक उद्भव अधिकारीले उन्नत खेती प्रणाली र जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरणबीच तालमेल सम्भव नहुने भन्दै प्राङ्गारिक कृषि प्रणालीबाट मात्रै जलवायु परिवर्तनको असर न्यूनीकरण हुन सक्ने जिकिर गरे।

काठमाडौं, ३ कात्तिक/रासस

विद्यमान विषादी खेती प्रणालीले जनस्वास्थ्यका साथै माटो, पानीलगायत पर्यावरणीय क्षेत्रमा प्रतिकूल असर पारेकाले प्राङ्गारिक खेतीमा जोड दिनुपर्ने धारणा व्यक्त गरेका छन्।

विश्व खाद्य दिवसको अवसरमा खाद्यका लागि कृषि अभियान, राष्ट्रिय किसान समूह, अनाजलगायतका संस्थामा आबद्ध कृषि विज्ञहरूले राजधानीमा आज आयोजना गरेको ‘जैविक खेती: खाद्य प्रणालीको पुनर्जीवन’ विषयक अन्तर्क्रिया कार्यक्रममा सो धारणा व्यक्त गरेका थिए।

राष्ट्रिय समावेशी आयोगका अध्यक्ष डा रामकृष्ण तिमल्सिनाले खेतीमा विषादीको प्रयोगबाट आममानिसको स्वास्थ्यमा प्रतिकूल प्रभाव बढ्दै गएको

ठोरीमा सत्ता गठबन्धनको अगुवा कार्यकर्ता भेला

चिरञ्जीवी सापकोटा, ३ कात्तिक/
ठोरीमा सत्ता गठबन्धनको संयुक्त अगुवा कार्यकर्ता भेला सम्पन्न भएको छ।

ठोरी गाउँपालिका वडा नं ४ को आठघरेमा सम्पन्न संयुक्त कार्यकर्ता भेलामा कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि प्रतिनिधिसभा सदस्यका सत्ता गठबन्धनका साभ्ना उम्मेदवार नेपाली काङ्ग्रेसका केन्द्रीय सदस्य रमेश रिजालले प्रतिगामी शक्ति र लोकतन्त्रविरोधीहरूलाई परास्त गर्न वाम-लोकतान्त्रिक गठबन्धन निर्माण गरी संविधानको रक्षाका लागि काङ्ग्रेस र माओवादीलगायतका दलहरू एक ठाउँमा उभिनुपरेको बताए। आफू गठबन्धनको साभ्ना उम्मेदवार भएकोले भोलिका दिनमा पनि सबै जनताको साभ्ना सांसद बनी यस क्षेत्रको विकासमा अहोरात्र खट्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे। कार्यक्रमका विशिष्ट अतिथि

प्रदेशसभा सदस्यका उम्मेदवार शङ्करप्रसाद चौधरीले एमाले-जसपा

गठबन्धन मधेसविरोधी र स्वार्थमा लिप्त मात्र भएको भन्दै जनताले त्यस्ता स्वार्थीहरूलाई मर्दिसर ४ गते बढाने भन्दै काङ्ग्रेस-माओवादी गठबन्धनले मधेस प्रदेशमा विजयको झन्डा फरफराउने बताए।

कार्यक्रमकै विशिष्ट अतिथिद्वय नेपाली काङ्ग्रेस मधेस प्रदेशका महामन्त्री वृहस्पतिकृष्ण श्रेष्ठ र माओवादी केन्द्रका केन्द्रीय सदस्य पिपल श्रेष्ठले काङ्ग्रेस-माओवादी गठबन्धनलाई ठोरीमा दुई दशक जीवित राखी निरङ्कुशता र स्वेच्छाचारी शक्तिहरूलाई एक ठाउँमा उभिएर तह लगाउनेसमेत प्रतिबद्धता व्यक्त गरे। दुवै वक्ताले मर्दिसर ४ को निर्वाचनमा मात्र काङ्ग्रेस माओवादी गठबन्धन मिलेको नभई यसलाई जीवित राखी ठोरीवासीमा भएको निराशालाई हटाउन संयुक्तरूपमै हातेमालो गरी अधि बढी ठोरीको विकासमा लागिपर्नेसमेत प्रतिबद्धता व्यक्त गरे।

माओवादी केन्द्रका हरि सुनार, भक्तबहादुर सुनार, सूर्यबहादुर लामा, बईबहादुर पाख्रिन, सागर लामा, तिलकप्रसाद अधिकारीलगायतका नेताहरूले कार्यक्रममा आफूहरू मर्दिसर ४ गते मतदान गर्न आतुर रहेको धारणा व्यक्त गरे। काङ्ग्रेसले ४७ स्थानमा माओवादीको चुनाव चिह्नमा मतदान

गद्गदवां माओवादीले रूखमा मत हाल्ने कि भन्ने शङ्का नगर्नसमेत माओवादी केन्द्रका नेताहरूले विश्वास दिलाएका थिए।

नेपाली काङ्ग्रेसका क्षेत्रीय सभापति श्रीकान्त यादव, महाधिवेशन प्रतिनिधिहरू रामबहादुर श्रेष्ठ, प्रकाश खनाललगायतका नेताहरूले माओवादीले लगाएको ऋण काङ्ग्रेसले ब्याजसमेत तिर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे।

भेलामा ठोरी गाउँपालिकास्तरीय चुनाव प्रचारप्रसार समितिसमेत गठन गरिएको छ। नेपाली काङ्ग्रेस, ठोरीका सभापति सन्तोष श्रेष्ठ संयोजक र माओवादी केन्द्र, ठोरीका कावा अध्यक्ष रतन पौडेल सहसंयोजक रहेको वाम-लोकतान्त्रिक गठबन्धनभित्रका सबै दल सम्मिलित १०१ चुनाव प्रचारप्रसार समिति गठन गरिएको नेपाली काङ्ग्रेस प्रदेश समितिका क्षेत्रीय सभापति जीवनकृष्ण सापकोटाले जानकारी दिए।

भेला नेता, ठोरीका सभापति र माओवादी केन्द्र, ठोरीका कावा अध्यक्ष पौडेलको संयुक्त सभापतित्वमा सम्पन्न भएको थियो भने कार्यक्रममा माओवादी केन्द्रका नेता सागर लामाले स्वागत मन्तव्य राखेका थिए भने सहजीकरण माओवादी केन्द्रका बुद्ध पाख्रिनले गरेका थिए।

जसपाले बागीलाई कारबाई गर्‍यो

प्रस, जनकपुरधाम, ३ कात्तिक/
जनता समाजवादी पार्टी (जसपा)ले बागी उम्मेदवारलाई कारबाई गरेको छ। सो पार्टीले बिहीवार प्रेस विज्ञप्ति प्रकाशित गरी कारबाईबारे जानकारी दिएको हो।

केन्द्रीय कार्यालय प्रमुख प्रकाश अधिकारीले जारी गरेको विज्ञप्तिमा एमालेसँग तालमेल भएका स्थानहरूमा स्वतन्त्र उम्मेदवारी दिएका र त्यस्ता उम्मेदवारी फिर्ता लिन पार्टीले निर्देशन दिँदासमेत अटेर गरेका जसपाका

सदस्यहरूलाई पार्टीबाट निष्कासन गरिएको उल्लेख छ।

पार्टीको निर्णयविरुद्ध उम्मेदवारी दिएकालाई पार्टीको साधारण सदस्यसमेत नरहने गरी कारबाही गरिएको केन्द्रीय कार्यालयका प्रमुख अधिकारीले बताएका छन्।

जसपाले पार्टीको आधिकारिक उम्मेदवारबाहेक अरूको प्रचारप्रसारमा नलाग्नसमेत निर्देशन दिएको छ। यस्तै, एमालेसँगको चुनावी तालमेललाई सफल बनाउन आह्वान गरेको छ।

ट्रकले बसलाई ठक्कर दिँदा ३० जना घाइते

प्रस, सिराहा, ३ कात्तिक/
पूर्व-पश्चिम राजमार्ग अन्तर्गत सिराहाको गोलबजार वडा नं ८ चोहोवामा बिहीवार गुडिरहेको बसलाई ट्रकले ठक्कर दिँदा पल्टिएर ३० जना घाइते भएका छन्।

पूर्वबाट पश्चिमतर्फ आइरहेको प्रदेश १-०५००१ ख ००२९ नम्बरको ट्रकले सोही दिसाबाट आउँदै गरेको ना.७ख ४९८९ नम्बरको बसलाई पछाडिबाट ठक्कर दिँदा अनियन्त्रित भई बस पल्टिएको थियो। घाइतेहरू सबै बसका यात्रु रहेको प्रहरीले

जनाएको छ। उनीहरूको स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा उपचारपछि अन्यत्र रेफर गरिएको इलाका प्रहरी कार्यालय, गोलबजारका प्रहरी निरीक्षक राजु केसीले जानकारी दिए।

घाइतेमध्ये तीनजनाको अवस्था गम्भीर छ। उनीहरूलाई उपचारको लागि विराटनगर पठाइएको प्रहरीले जनाएको छ। ठक्कर दिने ट्रक र चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ।

भन्सार छलीका सामान र पटाकासहित एम्बुलेन्स नियन्त्रणमा

प्रस, जनकपुरधाम, ३ कात्तिक/
जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका वडा नं १७ कटरैतबाट प्रहरीले मे.१च ३५० नम्बरको एम्बुलेन्सलाई भन्सार छलीका सरसामान र पटाकासहित प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ।

बिहीवार बिहान करीब ४ बजेको समयमा भन्सार छलीका सामानसहित एम्बुलेन्स नियन्त्रणमा लिएको प्रहरीले जनाएको हो। पक्राउ परेका एम्बुलेन्स धनुषाको सोनामाई भ्याली बचत तथा

ऋण सहकारी संस्थाको रहेको थाहा भएको छ। भारतको जयनगरबाट जनकपुरतर्फ आइरहेको उक्त एम्बुलेन्समा भन्सार छलीका किराना सामानहरू र विभिन्न किसिमका पटाकासमेत बरामद भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय, धनुषाले जनाएको छ।

एम्बुलेन्स र सामान कारबाहीको लागि जनकपुर भन्सार कार्यालयमा बुझाइएको छ।

सप्तरीका सशस्त्र प्रहरी प्रमुख परिवर्तन

प्रस, सप्तरी, ३ कात्तिक/
सप्तरीको सशस्त्र प्रहरी प्रमुख परिवर्तन भएका छन्। सप्तरीमा सप्रउ तीर्थ पौडेललाई खटाइएको छ। उनी ककनी तालीम शिक्षालयमा कार्यरत

थिए। सप्तरीमा कार्यरत सप्रउ प्रदीप खड्काले ककनी शिक्षालयको जिम्मेवारी पाएका छन्। निर्वाचन आउन एक महिना बाँकी रहेका बेला सशस्त्र प्रमुखलाई सशस्त्र प्रहरी बलले सरुवा गरेको हो।

नेपाल बुद्धिजीवी परिषद्को बैठक

प्रस, वीरगंज, ३ कात्तिक/
नेकपा एमालेसँग आबद्ध नेपाल

प्रत्येक निर्वाचन क्षेत्रमा पाँचजना सदस्य रहने गरी निर्वाचन सहयोग समिति गठन

बुद्धिजीवी परिषद्को मधेस प्रदेश कमिटीको बैठक सम्पन्न भएको छ। बिहीवार बसेको बैठकले मधेस प्रदेशमा एमाले-जसपा गठबन्धनका उम्मेदवारहरूलाई जिताउन सहयोग गर्नेलगायतका निर्णयहरू गरेको छ। परिषद्का मधेस प्रदेश अध्यक्ष शम्भु गुप्ताको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले

गर्ने र सम्बन्धित निर्वाचन क्षेत्रका उम्मेदवारहरूसँग समन्वय गरेर उनीहरूलाई जिताउन वातावरण सिर्जना गर्ने निर्णय गरिएको छ। बैठकमा उपाध्यक्ष जीवछ यादव, सचिव अनिलकुमार भ्ना, उपसचिव शशी भट्ट, नवलकिशोर भ्ना, कोषाध्यक्ष अख्तर आलम अन्सारीलगायतको सहभागिता थियो।

नवौँ राष्ट्रिय खेलकूद.....

गण्डकी प्रदेश, प्रदेश नं १ र नेपाल पुलिसले समान एक/एक स्वर्ण पदक जितेका छन्।

प्रतियोगिता अन्तर्गत ४८ किलो तौल समूहमा आर्मीका सुशील थापा, ५१ किलो तौल समूहमा नेपाल पुलिस क्लबका चन्द्रबहादुर थापा, ५४ किलो तौल समूहमा आर्मीका प्रेम चौधरी, ५७ किलो तौल समूहमा गैरआवासीय नेपाली सङ्घ (एनआरएनए)का शिवु थापा, ६० किलो तौल समूहमा आर्मीका पुरन सुनुवार, लाइट ६३ किलो तौल समूहमा वाग्मतीका मौसम रामामगरले स्वर्ण पदक जिते। त्यस्तै, ६७ किलो तौल समूहमा आर्मीका दानबहादुर दर्माँली, लाइट ७१ किलोमा एनआरएनका चन्द्रबहादुर तामाङ, ७५ किलो तौल समूहमा आर्मीका दीपक श्रेष्ठ, लाइट ८० किलोतर्फ आर्मीका महेन्द्र केसीले स्वर्ण पदक जिते। ८६ किलो तौल समूहमा एपिएफका रविन नेपाली, ९२ किलो तौल समूहमा गण्डकीका दीपक सुनुवार, ९२ किलोभन्दा माथिको तौल समूहमा आर्मीका आशिष दवाडीले स्वर्ण पदक हात पारे।

यसैगरी, महिलातर्फ ४८ किलो तौल समूहमा वाग्मती प्रदेशकी सुषमा तामाङ, महिलातर्फको ५० किलो तौल समूहमा पुलिसकी दिवाना शर्मा, ५२ किलो तौल समूहमा आर्मीकी मीनु गुरुङ, ५४ किलो तौल समूहमा आर्मीकी वर्षा श्रेष्ठ, ५७ किलो तौल समूहमा आर्मीकी आर्मीकी चन्द्रकला थापा, ६० किलो तौल समूहमा एपिएफकी सङ्गीता सुनार, ६३ किलो तौल समूहमा आर्मीकी पुनम रुवाल, ६६ किलो तौल समूहमा एपिएफकी विनीता मगर, ६९ किलो तौल समूहमा एपिएफकी सरस्वती रानामगरले स्वर्ण पदक हात पारे।

दुई सय मिटर वौडमा शिवराज र निशालाई स्वर्ण

एथलेटिक्स दुई सय मिटर वौडमा सशस्त्र प्रहरी बल (एपिएफ)का शिवराज पार्की र लुम्बिनी प्रदेशकी निशा चौधरीले स्वर्ण पदक जितेका छन्।

पोखरा रङ्गशालामा आज सम्पन्न वौडमा पुरुषतर्फ शिवराजले निर्धारित दूरी २१ दशमलव ९१ सेकेन्डमा पूरा गर्दै स्वर्ण जितेका हुन्। महिलातर्फ लुम्बिनीकी निशाले २५ दशमलव २४ सेकेन्डमा पूरा गर्दै स्वर्ण जितिन्।

हिला बास्केटबल प्रतियोगिताको श्री बाई श्रीमा स्वर्ण पदक जित्न सफल सशस्त्र प्रहरीका खेलाडी। तस्वीर: रासस

पाँच हजार मिटर वौडमा एपिएफका गोपीचन्द्रलाई स्वर्ण

त्यस्तै, एथलेटिक्स अन्तर्गत पाँच हजार मिटर वौडमा एपिएफका गोपीचन्द्र पार्कीले स्वर्ण पदक जितेका छन्। वौडमा निर्धारित दूरी १४ मिनेट २९ दशमलव ६७ सेकेन्डमा पूरा गर्दै उनले स्वर्ण पदक हात पारेका हुन्। यसअघि १० हजार मिटर वौडमा गोपीचन्द्रले रजत पदक जितेका थिए। महिला बास्केटबलमा छ पदकको दुइस्रो

तनहुँमा सम्पन्न महिला बास्केटबलमा छ पदकको दुइस्रो लागेको छ। असोज २८ देखि कात्तिक २ गतेसम्म सम्पन्न बास्केटबलको फाइनल अन फाइनलमा तीन र श्री बाइ श्रीमा तीन पदकको दुइस्रो लागेको हो।

महिला बास्केटबलको फाइनल अन फाइनलमा एक विभागीय र पाँच प्रदेश गरी छ टोलीको सहभागिता थियो। श्री बाइ श्रीमा दुई विभागीय र छ प्रदेशसहित आठ टीमको सहभागिता थियो। प्रतियोगितामा दुवैतर्फ गरी त्रिभुवन आर्मी क्लबले एक स्वर्णसहित दुई, सशस्त्र

हिला बास्केटबल प्रतियोगिताको श्री बाई श्रीमा स्वर्ण पदक जित्न सफल सशस्त्र प्रहरीका खेलाडी। तस्वीर: रासस

प्रहरीले एक स्वर्ण, वाग्मती प्रदेशले एक रजत र गण्डकी प्रदेशले दुई कांस्य पदक जितेको नेपाल बास्केटबल सङ्घका केन्द्रीय सचिव फणिन्द्रमान श्रेष्ठले जानकारी दिए। प्रतियोगिताको फाइनल अन फाइनलमा त्रिभुवन आर्मी क्लबले स्वर्ण पदक जितेको छ। वाग्मती प्रदेशले रजत पदक जित्दा गण्डकी प्रदेशले कांस्य पदक जितेको छ। श्री बाइ श्रीतर्फ सशस्त्र प्रहरीले स्वर्ण

पदक जितेको छ। त्रिभुवन आर्मी क्लबले रजत जित्दा गण्डकी प्रदेशले कांस्य पदक जितेको छ।

त्रिपलजम्पमा शिला र डिल्लीले स्वर्ण जिते

एथलेटिक्सको त्रिपलजम्पमा शिला चौधरी र डिल्ली खत्रीले स्वर्ण पदक हात पारेका छन्।

पोखरा रङ्गशालामा आज भएको खेलमा सशस्त्र प्रहरी बल (एपिएफ)की शिलाले महिलातर्फको विधामा स्वर्ण पदक जितेकी हुन्। शिलाले ११ दशमलव एक मिटर जम्प गर्दै स्वर्ण पदक हात पारेकी हुन्। नवौँ राष्ट्रिय खेलमा शिलाको यो पहिलो स्वर्ण पदक हो।

सोही स्पर्धाको पुरुषतर्फ डिल्लीले स्वर्ण पदक हात पारे। त्रिभुवन आर्मी क्लबका खेलाडी डिल्लीले १३ दशमलव ९५ मिटर जम्प गर्दै स्वर्ण पदक जितेका हुन्।

चार गुणा चार सय मिटर रिले वौडको दुवै विधामा आर्मीलाई स्वर्ण

एथलेटिक्सको चार गुणा चार सय मिटर रिले वौडको पुरुष र महिलातर्फका दुवै विधामा त्रिभुवन आर्मी क्लबले स्वर्ण पदक जितेको छ।

पोखरा रङ्गशालामा आज भएको खेलमा आर्मीका सोमबहादुर कुमाल, रामप्रसाद थारू, जीवन चौधरी र प्रकाश दनुवारको टोलीले तीन मिनेट १८ दशमलव ३६ सेकेन्ड समय लगाउँदै स्वर्ण पदक हात पारेका हुन्। यसैगरी, सोही स्पर्धाको महिलातर्फको विधामा पनि त्रिभुवन आर्मी क्लबले नै स्वर्ण जितेको छ।

सरस्वती भट्टराई, जयरानी थारू, निर्मला थापा र कलेसी चौधरी सम्मिलित टोलीले चार मिनेट शून्य दुई दशमलव ७८ सेकेन्डको समय निकाल्दै स्वर्ण जितेको हो।

चिकित्सकहरूको वितरण

शिर्ष तथा बालरोग चिकित्सकको नाम	सम्पर्क नं.	आबद्ध स्वास्थ्य सेवा सर्वोत्तम अस्पताल
१. डा. सागरमान अमात्य	५२१७९६	आशाराम हस्पिटल, पानीटङ्गी-१०
२. डा. अशोक दास	५३४४०३	दसतल्ले भवनको गेटनजिक, बिर्ता
३. डा. आनन्दकुमार झा	०५१-५३०५२०	
४. डा. श्यामसुन्दर दास		
५. डा. प्रवीण सिंह	९८११८४२९४६	ओम शिवशक्ति पोलीक्लिनिक, बिर्ता, वीरगंज
नाक, कान, घाँटी तथा आँखा		
१. डा. वीरसिंह थापा	५२३२१४	निजी क्लिनिक बिर्ता
२. वीरगंज आँखा तथा दाँत अस्पताल	ग्रा.लि. ०५१-५२१३९८	लिङ्गुरोड, घण्टाघर, वीरगंज
३. डा. अमर क्याल (किरण आँखा अस्पताल)	५२२४४, रजतजयन्ती चोक	होटल शेखरआगाडि फिजिसियन
१. डा. अरूणकुमार सिंह	९८४५१९९४५५	नाउक्षेत्र, निजी क्लिनिक
२. डा. राकेश तिवारी	९८११८४२९४६	ओम शिवशक्ति पोली क्लिनिक, बिर्ता, वीरगंज
दन्त		
१. डा. सुनीलप्रताप सिंह	९८४५१९९४५५	समाज डेन्टल होम
२. डा. पुनम सिंह	५२९४१५	समाज डेन्टल होम
३. डा. विजय अग्रवाल	९८०२९२९९६	शंकरलाल केंद्रिया दन्त अस्पताल, परवानीपुर
हाड, जोर्नी तथा नसा विशेषज्ञ		
डा. श्यामबाबू प्रसाद एलएस न्यूरो हस्पिटल, पानीटङ्गी, वीरगंज ५२१५१७		
डा. श्यामबाबू रौनियार ०५१-५२१९९६ साह अर्थोपेडिक क्लिनिक लाठगल्ली, वीरगंज		
डा. रामाशीष ठाकुर एपोलो सेन्टर मालपोत अगाडि, बिर्ता		
डा. (डा.) राजेन्द्रप्रसाद साह ९८०४२७१२३३ फ्रेक्चर तथा सिटी हेल्थकेयर, पानीटङ्गी-१०, ब्यारेकको पूर्वपट्टि आयुर्वेदिक (वेकजाँव)		
डा. आर.एन. यादव ०५१-५२०६१६ पतञ्जलि आयुर्वेद, घण्टाघर दूरसञ्चारको पूर्व, वीरगंज		
डा. आर.के. ठाकुर ०५१-५३४१४१ शिवम् आयुर्वेद, बसपार्क		
डा. रमेश मिश्र ९८४५१९९४५५ नारायणी आयुर्वेद औषधालय, बसपार्क		
फिजिसियन तथा मधुमेह विशेषज्ञ		
डा. नीरजकुमार सिंह ०५१-५२९९२१ नाउक्षेत्र अस्पताल, वीरगंज		
डा. शिवकुमार भ्ना (न्यु त्रिलोकी क्लिनिक) मोबाइल नं. ९८१२२३८९६५		
प्रसूति तथा स्त्रीरोग विशेषज्ञ		
डा. तरन्तुम खातुन, ९८४५१३८२६ आकाश मेडिकल, लिङ्गुरोड, घण्टाघर		
डा. जगतप्रसाद दीप, ०५१-५३३८०८, ओम हस्पिटल प्रा.लि., वीरगंज		
डा. मीता महर्जन झा, ९८५४०३५५६०, दसतल्ले भवनको गेटनजिक, बिर्ता, वीरगंज		
एम्बुलेन्स सेवा		
बारा उद्योग बाणिज्य सङ्घ जीतपुर ०५३-५२१९२०/९८४५६५६५४०		
गण्डक अस्पताल, वीरगंज (चौबीसे घण्टा) ०५१ ४११०११/९८४३३८३७६०२		

माथि नाम लेखान चाहने चिकित्सकहरूले यस दैनिकको वार्षिक ग्राहक हुन जानकारी गराइन्।
सम्पर्क: बजार व्यवस्थापक जीतेन्द्र पटेल मोबाइल नं. ९८०५०८७५४५४, ९८०५०८७५४५४

अन्तर्राष्ट्रिय समाचार

९९ बालबालिकाको मृत्युपछि तरल औषधिको उपयोगमा प्रतिबन्ध

यो फोटो सन् २०१६ मा लिइएको हो, जसमा इन्डोनेशियाली मातापिता आफ्ना बालबालिकालाई एउटा अस्पतालमा लैजाँदै गरेको देखिन्छ। इन्डोनेशियामा चिकित्सा अधिकारीले मिर्गौलाको गम्भीर चोट जाँच गरिरहेका छन्। यस वर्षको सुरुआतमा लगभग सय बालबालिकाको मृत्यु भएको छ। तस्वीर फाइल: अचमद इब्राहिम/एपी

जकार्ता, ३ कात्तिक/सिन्धवा
इन्डोनेशियाले मिर्गौलाको गम्भीर चोटका कारण ९९ जना बालबालिकाको मृत्यु भएपछि सबैखाले झोल औषधिको उपयोगमा अत्यकालीन प्रतिबन्ध जारी गरेको छ।
देशका २० प्रान्तमा मिर्गौलामा गम्भीर चोट लागेका २०६ जनामध्ये ९९ जनाको मृत्यु भएपछि सबै तरल औषधिको उपयोग अस्थायीरूपमा रोक लगाइएको स्वास्थ्य मन्त्रालयले पत्रकार सम्मेलन गरेर जनाएको हो।

स्वास्थ्य मन्त्रालयका प्रवक्ता मोहम्मद स्याहरिलले विशेषगरी छ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकामा साउनको अन्त्यदेखि सङ्क्रमण बढेको, केही बिरामीलाई पखाला चल्ने, खोकी लाग्ने, वाकवाकी हुने लक्षण देखा परेको उक्त मन्त्रालयका प्रवक्ता मोहम्मद स्याहरिलले बताए।
कोभिड-१९ खोपका कारण बालबालिका हताहत नभएको स्पष्ट गर्दै उनले छ वर्ष वा त्यसभन्दा माथिका बच्चालाई मात्र खोप लगाउन आह्वान गरिएको बताए।

भारतमा उत्पादन गरिएका चार प्रकारका खोकीका झोल औषधिहरू गाम्बियामा ७० बालबालिकाको मिर्गौलामा गम्भीर समस्या भई ज्यान नै गएको बताइएको छ।
इन्डोनेशियाको खाद्य तथा औषधि नियामक निकायले भारतीय औषधि देशमा दर्ता नभएको बताएको छ। त्यस सम्बन्धमा थप अनुसन्धान भइरहेको अधिकारीहरूले जनाएका छन्। रासस

मतदाता रिभाउँदै घरदैलो कार्यक्रम

प्रस, पोखरिया, ३ कात्तिक/
राजनीतिक दलका उम्मेदवार र स्वतन्त्र उम्मेदवारहरूले घरदैलो कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै आएका छन्। यसै क्रममा बिहीवार सत्तारूढ गठबन्धनबाट नेपाली काङ्ग्रेस, पसा क्षेत्र नं ४ का उम्मेदवार रमेश रिजालले चुनावी प्रचारप्रसारको क्रममा घरदैलो कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएका हुन्।
कालिकामाई गाउँपालिका-५ बिरञ्चीबर्गामा गठबन्धनका माओवादी केन्द्रको टोलीसहित उनले घरदैलो

सत्तारूढ गठबन्धनबाट नेकाका उम्मेदवार रमेश रिजाल। तस्वीर: प्रतीक

एमाले-जसपाबाट प्रतिनिधिसभाका एमाले उम्मेदवार जालीम मियाँ र जसपाबाट प्रदेशसभाका उम्मेदवार सिंहासन साह कलवार।

जिताउन आग्रह गरे। जसपाले एमालेसँग गठबन्धन गरेर मधेसी जनतासँग कुठाराघात गरेको उनले आरोप लगाए।
घरदैलो कार्यक्रममा नेपाली काङ्ग्रेसका प्रवक्ता रमेश पाण्डे, जगरनाथपुर गापाका अध्यक्ष श्रीकान्त यादव, युवा नेता राकेश यादव, क्षेत्रीय सचिव बलिस्टर अहमदलगायतको सहभागिता थियो।
यसैगरी, जसपा-एमाले गठबन्धनका उम्मेदवारहरूले पनि कालिकामाई गापा-

नेपाल सुशासन पार्टीबाट प्रतिनिधिसभा उम्मेदवार राजकुमार यादव र प्रदेशसभाका उम्मेदवार शिवकुमार साह। तस्वीर: प्रतीक

इन्डोनेशियालाई जी-२० मा चीनले सघाउने

बेइजिङ, ३ कात्तिक/सिन्धवा
चीनले इन्डोनेशियालाई विश्वका प्रमुख विकसित र विकासशील अर्थतन्त्रहरूको अन्तरसरकारी मञ्च जी-२० मा इन्डोनेशियालाई सघाउने घोषणा गरेको छ।
यही कात्तिक २९ गते इन्डोनेशियाको बालीमा हुने जी-२० को शिखर बैठकमा सम्मेलनको अध्यक्षको रूपमा आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्न इन्डोनेशिया सक्षम रहेको जनाउँदै चीनले उसलाई सम्मेलनमा सघाउने एवं भावी योजना एवं रणनीतिमा आफ्नो समर्थन रहने बताएको हो।

शिखर सम्मेलनले विश्वव्यापी कोभिड-१९ प्रतिको प्रतिकार्य, आर्थिक पुनरुत्थान, खाद्य सुरक्षा तथा ऊर्जामा योगदान गर्ने अपेक्षा चीनको रहेको एकजना वरिष्ठ चिनियाँ कृतीतिज्ञले बिहीवार बताएका हुन्।
उपविदेशमन्त्री मा झाओसुले बाली शिखर सम्मेलनको "एकसाथ सुदृढ पुनः प्राप्ति"को नारालाई चीनको समर्थन रहेको बताउँदै कोभिड-१९ प्रतिको प्रतिकार्यका निमित्त अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगलाई सुदृढ तुल्याउन, विश्वव्यापीरूपमा आर्थिक सुधार प्रवर्द्धन गर्ने, विश्वव्यापी खाद्य र

ऊर्जा सुरक्षा सुनिश्चित गर्नेलगायत क्षेत्रमा शिखर सम्मेलनले सक्रिय एवं रचनात्मक भूमिका निर्वाह गर्ने बताए।
चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको २०औँ राष्ट्रिय महाधिवेशनको अवसरमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा उपविदेशमन्त्री माले सम्मेलनको रूपमा चीनले अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक सहयोग र विश्वव्यापी आर्थिक सुशासनमा सक्रिय भाग लिइरहेको, दिगो, सन्तुलित एवं समावेशी वृद्धिलाई अघि बढाउन अन्य पक्षहरूसँग मिलेर काम गरिरहेको बताए। रासस

विद्यार्थीहरूको आँखा परीक्षण

तस्वीर: प्रतीक

२ मा संयुक्त घरदैलो कार्यक्रम गरेका छन्।
प्रतिनिधिसभा सदस्यका उम्मेदवार एमालेका जालीम मियाँ, (ख)बाट प्रदेशसभा सदस्यका उम्मेदवार जसपाका सिंहासन साह कलवारलगायतका टोलीले कालिकामाई गापा-२ को गदियानी, भेडिहारीमा संयुक्तरूपमा घरदैलो कार्यक्रम गरेका हुन्।
उनीहरूले जसपा-एमालेका उम्मेदवारहरूलाई विजयी गराउन मतदाताहरूसँग आग्रह गरे। सत्तारूढ गठबन्धनलाई पराजित गर्नको लागि एमाले-जसपाका उम्मेदवारलाई जिताउन उनीहरूले आग्रह गरे।
पसा क्षेत्र नं ३ मा नेपाल सुशासन पार्टीले घरदैलो कार्यक्रम गरेको छ। नेपाल सुशासन पार्टीबाट प्रतिनिधिसभाका उम्मेदवार राजकुमार गुप्ता, प्रदेशसभामा (क)बाट उम्मेदवार शिवकुमार साहको टोलीले पटेवासुगौली गापाला घरेल्लो कार्यक्रम गर्दै नेपाल सुशासन पार्टीका उम्मेदवारलाई विजयी गराउन मतदाताहरूसँग आग्रह गरेका थिए।

प्रस, सेढवा ३ कात्तिक/
जगरनाथपुर गाउँपालिका-३ स्थित बाबा बैद्यनाथ आधारभूत विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको आँखा चेकजाँच गरिएको छ।
बिहीवार २०७ जना विद्यार्थीहरूको रामकुमार महावीरप्रसाद केडिया आँखा अस्पतालका प्राविधिक टोलीले आँखा चेकजाँच गरेको अस्पतालको चिकित्सक डा सरिता गुप्ताले बताइन्। उनले आँखा

चेकजाँच गरिएकोमध्ये एकजना विद्यार्थीमा दृष्टिदोष देखिएको बताइन्। यसैगरी छजना विद्यार्थीहरूको आँखासम्बन्धी समस्या रहेको चेकजाँचमा देखिएको थियो।
अस्पतालको नेत्र सहायक दीपककुमार यादव, रमिता यादव, स्वास्थ्यकर्मी रमिता दास, दिपु चौधरीको प्राविधिक टोलीले चेकजाँचमा सहयोग पुऱ्याएका थिए।

डब्ल्युएचओ प्रमुखले लाखौं डलर दुरुपयोग गरेको आरोप

लन्डन, ३ कात्तिक/एपी
सिरियास्थित संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय निकाय विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन (डब्ल्युएचओ)को कार्यालय प्रमुखलाई लाखौं डलर दुरुपयोग गरेको आरोप लागेको छ।
उक्त कार्यालयका कर्मचारीले कोभिड-१९ को महामारीबाट देश आक्रान्त भएका बेला कार्यालय प्रमुख डा अक्रेमल म्यागिटमोवाले सरकारी अधिकारीहरूलाई कम्प्युटर, सुनका

सिक्का र कारसमेत उपहार दिएर डब्ल्युएचओ कोषको दुरुपयोग गरेको आरोप लगाएका छन्।
एशोसिएटेड प्रेस (एपी)ले प्राप्त गरेको १०० भन्दा बढी गोप्य कागजात, सन्देश र अन्य सामग्रीमा डब्ल्युएचओका सिरिया प्रमुखले सिरियाली सरकारका उच्च पदस्थ राजनीतिज्ञहरूसँग सम्भौता गर्न कर्मचारीहरूलाई दबाव दिएको तथा लगातार गलत ढङ्गले कोष र दाताहरूले दिएको रकम दुरुपयोग गरेको बयान दिएका भेटिएको छ। कर्मचारीहरूले अनुसन्धानकर्ताहरूलाई उनले भ्रष्टाचार गरेको बयान दिएका दस्तावेज एपीले हात पारेको हो।

म्यागिटमोवाले उनीमाथि लागेका आरोपबारे जवाफ दिन अस्वीकार गरेकी छन्।
आफ्नो पदीय मर्यादाको ख्याल गर्दै उनले जानकारी दिन अस्वीकार गरेको बताइएको छ। यद्यपि उनले ती आरोपलाई अपमानजनक भनेकी छन्। उनीविरुद्ध १२ जना कर्मचारीले उजुरी गरेका थिए। उजुरी परेसँगै डब्ल्युएचओले २० भन्दा बढी अधिकारी खटाएर आन्तरिक अनुसन्धान थालेको छ। उक्त संस्थाले उनीविरुद्ध आरोप छानबीन भइरहेको र त्यस निमित्त बाह्य अनुसन्धानकर्ता परिचालन गरेको बताएको छ। रासस

कात्तिक ८ गते मङ्गलवार खण्डग्रास सूर्यग्रहण

काठमाडौं, ३ कात्तिक/रासस
कात्तिक ८ गते मङ्गलवार कात्तिक कृष्ण औंसीका दिन खण्डग्रास (थोरै सूर्य ढाक्ने) सूर्यग्रहण लाग्ने नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक विकास समितिले जनाएको छ।
ग्रहणले अपराह्न ४:५२ बजे स्पर्श गर्नेछ। ग्रहण लागेको ३२ मिनेटपछि बेलुकी ५:२४ बजे सूर्यास्त हुने समितिका कार्यकारी निर्देशक सूर्यप्रसाद ढुङ्गेलले जानकारी दिए। करीब ३२ मिनेट मात्र नेपालबाट ग्रहण देखिने उनले बताए। नेपालबाट नदेखिने भएपनि ग्रहणले बेलुकी साढे सात बजे छाड्ने छ।
शास्त्रीय मान्यता अनुसार कात्तिक ८ गते बिहान ४:५२ बजेदेखि बाल, वृद्ध र बिरामीबाहेक अरूलाई भोजन निषेध गरिएको छ।
ग्रहण बार्नेले कात्तिक ९ गते बिहान सूर्योदय नभएसम्म अन्न खान निषेध गरिएको छ। ग्रहणका समयमा स्नान, दान, श्राद्ध, जप, ध्यान, साधनालगायत कर्म गर्न शुभ मानिन्छ। ग्रहणका समयमा वीक्षा मन्त्र लिन पनि उत्तम हुने शास्त्रीय मान्यता रहेको धर्मशास्त्रविद् प्राडा रामचन्द्र गौतम बताउँछन्।

तस्वीर: फाइल

ग्रहणका बेला सकेसम्म तीर्थस्थलमा नसके नजीकको नदी, ताल, तलाउ, पोखरी यति पनि सम्भव नभए घरमै स्नान गर्नुपर्ने निर्णयसिन्धु, हेमाद्रि, कालमाधव, वीरमित्रोदयलगायत धार्मिक ग्रन्थमा उल्लेख छ। ग्रहणका बेला गर्न हुने र नहुने कामलाई यी ग्रन्थमा यसरी उल्लेख गरिएको छ।
निद्रायो जायते व्याधि मुत्रे दारिद्रमापुन्यात्।
पुरिषे कृमियोनिश्च मैयुने ग्रामसुकरः॥
अभ्यञ्जने भवेत्कृष्टि भोजने स्यादधोगति।
बन्धने च भवेत् सर्पे वधे च नरकं व्रजेत् ॥
अर्थात् ग्रहणका समयमा सुते रोग लाग्ने, पिसाब गरे दरिद्र, दिसा गरे कीरा भएर जन्मने, मैयुन गरे गाउँको सुदुर्गुर भएर जन्मने, शृङ्गारपटार गरे कुष्ठरोगी,

भोजन गरे अधोगति, बन्धनमा राखे सर्प भएर जन्मने, काटमार गरे नरकमा बास हुने उल्लिखित धार्मिक ग्रन्थमा वर्णन गरिएको छ।
सूर्य ग्रहणमा चार प्रहर (१२ घण्टा) र चन्द्रग्रहणमा तीन प्रहर (नौ घण्टा) अधिदेखि सूतक लाग्ने धर्मशास्त्रविद् गौतमले सुनाए। सूतक लागेपछि भोजन गर्न नहुने धार्मिक विश्वास छ। यसै विश्वास अनुसार कात्तिक ८ गते बिहान ४:५२ बजेदेखि भोजन गर्नुहुँदैन।
ग्रहणका समयमा नित्यकर्म गर्नुहुन्छ। घरमा तिथि, श्राद्ध परेमा ग्रहणमा गर्न हुने समितिले जनाएको छ। ग्रहण निषेध गरिएकाबाहेक कर्म गर्न हुने जनाइएको छ।

आजको राशिफल	
मेघ	वृष
चौरभय	भयचिन्ता
मिश्रुज	वन्दे
सिंहमिलन	कान्तिध्वज
सिंह	नरुणा
सुश	अलमल
तुला	वृष्टिक
धनलाभ	कर्मप्राप्ति
धनु	मङ्गल
अलमल	रोगभय
कुम्भ	मीन
व्यापारवृद्धि	शत्रुभय

रानीघाट-पोखरिया बस समिति	
भिस्वा- बिहान ७:४० बजे	
भिस्वा- बिहान १०:०० बजे	
भिस्वा- मध्याह्न १२:०० बजे	
भिस्वा- दिउँसो १:३० बजे	
दसौता- दिउँसो २:३० बजे	
सेढवा- दिउँसो ३ बजे	
देउरिया- दिउँसो ३:१५ बजे	
भिस्वा- दिउँसो ३:४० बजे	

सुरक्षा परिषद्द्वारा इजरायल-लेबनान

समुद्री सीमा सम्भौताको स्वागत

संयुक्त राष्ट्रसङ्घ, ३ कात्तिक/सिन्धवा
संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्ले इजरायल र लेबनानले समुद्री सीमा विवाद समाधानका निमित्त गरेका सम्भौताको स्वागत गरेको छ। दुवै देशले समुद्री सीमा विवाद अन्त्य गर्ने सम्भौताको घोषणा गरेकोमा सुरक्षा परिषद्ले ब्रुधवार त्यसको स्वागत गरेको हो।
सुरक्षा परिषद्ला सदस्यहरूले लेबनान र इजरायलले आफ्नो समुद्री सीमाको विवाद अन्त्य गर्न र यसलाई स्थायीरूपमा समाधान गर्न सहमत भएको घोषणाको प्रशंसा गरेका छन्। दुवै देशको

उक्त निर्णयले मध्यपूर्वको स्थायित्व, सुरक्षा र समृद्धिमा योगदान पुग्ने परिषद्ले एक प्रेस विज्ञप्ति निकालेर जनाएको छ।
इजरायल र लेबनानबीचको सहमतिले दुवै देश र त्यहाँको जनतालाई फाइदा पुग्ने तथा पूर्वी भूमध्यसागरमा रहेको ऊर्जा स्रोतबाट दुवै पक्षलाई समान रूपमा लाभान्वित तुल्याउन अवसर मिल्ने परिषद्ले विज्ञप्तिमा उल्लेख गरेको छ।
लेबनान र इजरायलका नेताहरूले गत असोज २५ गते पूर्वी भूमध्यसागरको सिमाना विवाद समाधान गर्न सहमत भएको घोषणा गरेका थिए। रासस

सहकारी प्रमुखलाई गोली प्रहार गर्ने चारजना पक्राउ

प्रस, सर्लाही, ३ कात्तिक/

सर्लाहीको वाग्मती नगरपालिका वडा नं १ स्थित सगुन बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको सेवा केन्द्र प्रमुख साजन कार्कीलाई गोली प्रहार गरेको आरोपमा प्रहरीले चारजनालाई पक्राउ गरेको छ।

पक्राउ परेकाहरूलाई जिल्ला प्रहरी कार्यालय, मलङ्गवामा बिहीवार दिउँसो पत्रकार सम्मेलन गरी प्रहरीले सार्वजनिक गरेको हो। पक्राउ परेकामध्ये तीनजना भारतीय नागरिक हुन्।

भारत बिहार राज्य शिवहर जिल्ला छपरा ग्राम पञ्चायतका १९ वर्षीय आलोक सिंह, बिहार वैशाली जिल्ला सुल्तानपुर ग्राम पञ्चायतका १९ वर्षीय सोरभकुमार यादव, बिहार मोतीहारी जिल्ला हजारा ग्राम पञ्चायतका १९ वर्षीय गुलशनकुमार सिंह र अर्का सर्लाहीको धनकौल-१ का ३२ वर्षीय धीरेन्द्र सहनी पक्राउ परेको जिप्रका, सर्लाहीले जनाएको छ।

प्रदेश प्रहरी कार्यालय, जनकपुरबाट प्रहरी निरीक्षक उमाशङ्कर साहको नेतृत्वमा खटिएको टोलीले उनीहरूलाई बुधवार साँझ बलरा नपा-७ गडहियास्थित एक घरमा लुकीछिपी बसेको अवस्थामा नियन्त्रणमा लिएको थियो।

प्रहरी टोली घरमा पुग्दा अभियुक्तहरू भाग्न खोजेका र सो क्रममा प्रहरीले गोली चलाउनुपरेको थियो।

प्रहरीको गोली लागी धनकौलका सहनी घाइते भएका छन्। उनको खुट्टामा गोली लागेको छ। घाइते सहनीको प्रादेशिक अस्पताल, मलङ्गवामा उपचार भइरहेको छ। उनीहरूबाट कुनै हातहतियार बरामद नभएको प्रहरीले जनाएको छ।

बुधवार बिहान ११ बजेतिर मिलनचोकस्थित सहकारीमा लुटपाट गर्न आएका लुटेरासँग सहकारी प्रमुख कार्कीले प्रतिकार गर्दा कार्कीमाथि लुटेराहरूले चार राउन्ड गोली प्रहार गरेका थिए। कार्कीको तिघ्रा, कुम, ढाड र कोखमा गोली लागेको छ। उनको ललितपुरस्थित मेडिसिटी अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ।

डेङ्गुबाट बच्ने उपायहरू:

- बिहान, दिउँसो तथा साँझको समयमा लामखुट्टेको टोकाईबाट डेङ्गु लाग्न सक्दछ।
- लामखुट्टेबाट बच्न पूरै शरीर ढाक्ने लुगा लगाऔं।
- घर, कार्यस्थल र सार्वजनिक स्थानमा पानी जम्न नदिऔं।
- पानी राखेको भाँडालाई छोपेर राखौं।
- दिउँसो पनि लामखुट्टे भगाउने धूप बालौं र लामखुट्टेको टोकाईबाट बच्ने मलम लगाऔं।
- घरभित्र लामखुट्टे छिर्न नसक्ने गरी झ्याल ढोकामा जाली वा सुत्ने बेलामा झुल लगाएर सुत्तौं।
- अर्ध्याँरा कुना-काप्चामा कीटनाशक औषधि छर्कने गरौं।
- कम्तीमा हप्ताको एकपटक एयर कुलर, पानी ट्याङ्की, फूलदानि, गमलामा राखिएका प्लेटहरू राम्ररी सफा गरौं।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

Make your stay with us is a
memorable experience

Lords Plaza Birgunj is a world class hotel built to treat all types of travelers. This beautiful hotel is equipped with contemporary Rooms and Suites, Business Center, Four Conference Rooms, Three Food and Beverage outlets - Bar, Multi Cuisine Restaurant & Roof Top Dining, Spa, Gym, Pool and Casino.

Diyalo
Lords
PLAZA
Exhilarating Hospitality
Birgunj

Call - 51525252, 98028 19788, 98028 19787

Aadarsh Nagar, Birgunj, Nepal, www.lordshotels.com

खेलकूदको संसार

नवौँ राष्ट्रिय खेलकूद : दुई सय मिटर दौडमा शिवराज र निशालाई स्वर्ण

अन्तपूर्ण (कास्की), ३ कात्तिक/रासस

नवौँ राष्ट्रिय खेलकूद अन्तर्गत एथलेटिक्स दुई सय मिटर दौडमा सशस्त्र प्रहरी बल (एपिएफ)का शिवराज पार्की र लुम्बिनी प्रदेशकी निशा चौधरीले स्वर्ण पदक जितेका छन्।

पोखरा रङ्गशालामा बिहीवार पुरुषतर्फ शिवराजले निर्धारित दूरी २१ दशमलव ९१ सेकेन्डमा पूरा गर्दै स्वर्ण जितेका हुन्।

महिलातर्फ लुम्बिनीकी निशाले २५ दशमलव २४ सेकेन्डमा पूरा गर्दै स्वर्ण जितिन्।

साइक्लिङमा विभागीय खेलाडीको वर्चस्व

साइक्लिङ प्रतियोगिताको सबै विधा आज सम्पन्न भएको छ। साइक्लिङका चार विधामा पुरुष र महिला गरी आठ स्वर्ण पदकका लागि प्रतिस्पर्धा भएको थियो। प्रतियोगितामा विभागीय खेलाडीले वर्चस्व राखेका छन्। त्यस अन्तर्गत नेपाल आर्मीले चार स्वर्ण, एपिएफले दुई स्वर्ण, वाग्मती र गण्डकी प्रदेशले एक/एक स्वर्ण पदक प्राप्त गर्न सफल भएका छन्।

एथलेटिक्समा आर्मी च्याम्पियन

एथलेटिक्स विधाको खेल समापनसँगै विभागीय टोली त्रिभुवन आर्मी क्लब टीम च्याम्पियन बनेको छ। सर्वाधिक ३७ स्वर्ण पदकका लागि भएको भिडन्तमा आर्मीले १९ स्वर्ण पदक जित्दै टीम च्याम्पियन बन्न सफल भयो। आर्मीले १९ स्वर्णसहित १३ रजत र १३ कांस्य गरी कुल ४५ पदक हात पार्‍यो।

त्यसैगरी, सशस्त्र प्रहरी बल (एपिएफ) दोस्रो स्थानमा रह्यो। एपिएफले १० स्वर्ण, १० रजत र १० कांस्यसहित कुल ३० पदक जित्दै दोस्रो बनेको हो। प्रतियोगितामा नेपाल प्रहरी क्लब तेस्रो बन्यो। प्रहरीले दुई स्वर्ण, सात रजत र छ कांस्यसहित कुल १५ पदक जितेर तेस्रो स्थानमा रहेको हो। वाग्मती प्रदेशले दुई स्वर्ण, एक रजत र चार कांस्य पदक जित्यो भने लुम्बिनीले दुई स्वर्ण, चार रजत र एक कांस्य जित्यो। गण्डकी प्रदेशले एक स्वर्ण, एक रजत र दुई कांस्य जित्यो। त्यसैगरी, कर्णाली प्रदेशले एक स्वर्ण र एक रजत तथा सुदूरपश्चिमले एक कांस्य पदक जितेको छ।

टेनिसमा आर्मी चार स्वर्णसहित टीम च्याम्पियन

टेनिसमा विभागीय टोली नेपाली सेना चार स्वर्णसहित १० पदक जितेर टीम च्याम्पियन बनेको छ।

यसैगरी, गण्डकी प्रदेशले तीन स्वर्ण र दुई कांस्यसहित पाँच पदक जितेर द्वितीय बन्न सफल भयो। वाग्मती प्रदेश एक कांस्य र चार रजत पदक जित्दा सशस्त्र प्रहरीले एक कांस्य र तीन रजत पदक जित्यो। नेपाल प्रहरीले एक रजत र तीन कांस्य पदक जित्दा एनआरएनले एक रजतमा चित्त बुझायो।

यसैगरी, आज सम्पन्न टेनिसको पुरुष एकलतर्फको प्रतिस्पर्धामा गण्डकीका प्रदीप खड्का र महिलातर्फ नेपाली सेनाका अभिलाषा विष्टले स्वर्ण पदक जिते। पोखरा रङ्गशालाको टेनिस कोर्टमा भएको अन्तिम चरणको प्रतिस्पर्धामा पुरुष एकलमा गण्डकीका खड्काले एनआरएनएका आरभ सम्राट हाडालाई ७-६, ६-३ सेटमा जित निकाल्दै स्वर्ण पदक जिते। नेपालको पहिलो वरीयताका खड्काले स्वर्ण जित्दा हाडाले कांस्यमा चित्त बुझाउनुप्यो।

यसैगरी, महिला एकलतर्फको प्रतिस्पर्धामा सेनाका अभिलाषाले सेनाकै इरा रावतलाई ६-१, ६-६ सेटमा पराजित गर्दै स्वर्ण पदक जितिन्। पुरुष एकलतर्फ गण्डकीले स्वर्ण र एनआरएनले रजत पदक जित्दा सशस्त्र प्रहरीका सन्तोष खत्री र सेनाका प्रणव खनालले कांस्य पदक जिते।

महिला एकलतर्फ सेनाले स्वर्ण र रजत पदक जित्दा वाग्मतीका रायना शाह र प्रकृति श्रेष्ठले कांस्य पदक जिते। पुरुष युगलतर्फ गण्डकी प्रदेशका प्रदीप खड्का र अनिल साइको जोडीले स्वर्ण पदक जित्दा सेनाका प्रणव र अकि जुवेन रावतको जोडीले रजत पदक जितेको छ। गण्डकीका आशिष खड्का र सौगात विकको जोडी र वाग्मतीका निसान श्रेष्ठ र प्रीतम परियारको जोडीले कांस्य जिते।

महिला युगल विधामा नेपाली सेनाका अभिलाषा र आइरा महर्निषा रावतको जोडीले स्वर्ण जित्दा वाग्मतीका प्रकृति श्रेष्ठ र रायना शाहको जोडीले रजत पदक जितेको छ। सेनाका इशाश्री शाह र सुभाङ्गी लक्ष्मी शाहको जोडी र सशस्त्रका सुनिरा थापा र सभानी श्रेष्ठको जोडीले कांस्य पदक जित्यो।

टेनिसको मिश्रित युगलको विधामा सेनाका प्रणव र अभिलाषाको जोडीले स्वर्ण पदक जित्दा नेपाल प्रहरीका आर्यन गिरी र आइसा डोल्कर गुरुडको जोडीले रजत पदक जित्यो। सेनाका अनिल साई र प्रीति बरालको जोडी र सशस्त्रका गोविन्द नेपाली र इशाश्री शाहको जोडीले कांस्य पदक जित्यो।

टेनिसको टीम इभेन्ट विधामा पुरुषतर्फ गण्डकी प्रदेश र महिलातर्फ नेपाली सेनाले स्वर्ण पदक जितेका छन्।

एथलेटिक्समा सबैभन्दा बढी स्वर्ण जित्ने जयरानी

त्रिभुवन आर्मी क्लबमा आबद्ध धाविका २१ वर्षीय जयरानी थारूले पाँच स्वर्ण पदक हात पारिन्। एथलेटिक्समा पाँचवटा स्वर्ण पदक हात पार्ने उनी एकली खेलाडी बन्न सफल भइन्।

पाँच स्वर्णमा भाग लिएकी जयरानीले सबै स्वर्णमा स्वर्ण जितेकीमा तीनवटा स्वर्णमा राष्ट्रिय कीर्तिमानसमेत बनाइन्। उनले एथलेटिक्सको चार गुणा १०० मिटर रिलेमा स्वर्ण जितिन् भने चार सय मिटर हर्ड्स र १०० मिटर हर्ड्समा आफ्नै प्रदर्शन सुधार्दै स्वर्ण जितिन्। जयरानीले लडजम्पमा कीर्तिमानसहित स्वर्ण पदक हात पारिन्। आजै भएको चार गुणा चार सय मिटर रिलेमा पनि उनले स्वर्ण पदक हात पारिन्। यसैगरी, एथलेटिक्स अन्तर्गतको पुरुषतर्फको खेलमा सबैभन्दा बढी पदक जित्ने खेलाडी शिवराज पार्की भए। एपिएफका खेलाडी उनले तीन स्वर्ण पदक हात पारे। शिवराजले दुई सय मिटर पुरुष, एक सय मिटर दौड र रिलेमा स्वर्ण पदक हात पारेका हुन्। त्यसैगरी, महिला १०० मिटरमा सरस्वती चौधरीले राष्ट्रिय रेकर्ड बनाउँदा पुरुष १० हजार मिटरमा दीपक अधिकारीले कीर्तिमान बनाएका थिए। चार सय मिटर हर्ड्समा पुरुषतर्फ सोमबहादुर कुमालले र महिलातर्फ रमिताकुमारी थारूले नयाँ कीर्तिमान बनाए। तीन सय मिटर स्टिपल चिसमा दुर्गाबहादुर बुढाले राष्ट्रिय कीर्तिमान बनाउँदा लडजम्पको पुरुषतर्फ सलिम देवानले राष्ट्रिय कीर्तिमान कायम गरे। एथलेटिक्समा आर्मी, एपिएफ, प्रहरी, प्रदेश नं १, मधेश प्रदेश वाग्मती प्रदेश, गण्डकी प्रदेश, लुम्बिनी प्रदेश, कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशका खेलाडीले भाग लिएका थिए।

निसिमलाई सम्झ्दै सकियो प्याराग्लाइडिङ

प्याराग्लाइडिङ खेल निसिमलाई सम्झ्दै सकिएको छ। प्रतियोगिताको अन्तिम दिन मङ्गलवार खेलकै क्रममा ज्यान गुमाएका प्याराग्लाइडिङका निसिम थापालाई सम्मानस्वरूप स्वर्ण पदक र २५ हजार नगद दिइएको छ।

खेलाडी गुमाउनुको पीडालाई राज्यले थप सम्मान दिने निर्णय गरिएको छ। प्याराग्लाइडिङका खेलाडी थापालाई सरकारले सम्मानस्वरूप स्वर्ण पदक दिएको हो। उनका काका भनेस थापाले पदक लिए। थापाको नाममा पोखरा रङ्गशालामा अर्धकदको सालिक बन्नेछ। बीमाको रकमबाहेक मन्त्रिपरिषद्बाट थप सहायताको लागि युवा तथा खेलकूद मन्त्रालयले प्रस्ताव लैजाने मन्त्री महेश्वरजङ्ग गहतराजले जानकारी दिए। नेपाल आर्मीको समूहले ब्यानरमा उनको रङ्गिन तस्वीरसहित "वी वील मिस यू ...!" लेखेको छ। मन्त्रीसहित राखेपका पदाधिकारीको समूह उनका परिवारलाई भेट्न गएको छ। खेलकै क्रममा दुर्घटना भएपछि स्थगित प्याराग्लाइडिङ प्रतियोगिताको पदक छिनोफानो अभ्यास खेलको नतीजालाई आधार मानेर गरिएको नेपाल प्याराग्लाइडिङ तथा ह्याङ्गग्लाइडिङ सङ्घका महासचिव शैलेन्द्र रावतले जानकारी दिए। क्रस कन्ट्री, टीम क्रस कन्ट्री र एक्युरेसी विधामा भएका खेलमा टीम र एकलतर्फ गण्डकी र विभागीय टिम नेपाली आर्मीले समान तीन/तीन स्वर्ण जितेका छन्। जस अनुसार क्रस कन्ट्रीमा गण्डकीको टीमले स्वर्ण पदक जितेको छ। खेलाडी विजय गौतम, सुशील गुरुड, शेरबहादुर गुरुड र युक्तेश गुरुड सम्मिलित गण्डकीको टीमले कुल दुई हजार ७५० अङ्कसहित स्वर्ण पदक हात पारेको हो।

विभागीय टीम आर्मीले क्रस कन्ट्रीमा रजत पदक जितेको छ। कुल दुई हजार ५५५.९ अङ्कसहित आर्मीले रजत पदक जितेको हो। टीममा सुरज थापा, विजय दाहाल, निसिम थापा र विशाल जलारी सहभागी थिए। उक्त टीमका निसिम थापाको दुर्घटनाकै कारण असोज ३० गते मृत्यु भएको थियो।

वाग्मती प्रदेशले क्रस कन्ट्रीमा कांस्य पदक हात पारेको छ। कांस्य जितेको वाग्मती प्रदेशको टीममा कृष्णबहादुर सुनुवार, मोहनकुमार सुनुवार, विशाल लामा र भवन आचार्य सहभागी थिए। उनीहरूले कुल दुई हजार १४८.३ अङ्क प्राप्त गरेको सङ्घले जनाएको छ।

व्यक्तिगत पुरुषतर्फ आर्मीलाई स्वर्ण

क्रस कन्ट्री विधाको व्यक्तिगततर्फ नेपाल आर्मीले स्वर्ण पदक हात पारेको छ। आर्मीका सुरज थापाले कुल एक सय अङ्कसहित स्वर्ण पदक हात पारेका हुन्। प्याराग्लाइडिङकै एक्युरेसी विधाको समूह पुरुष स्वर्णमा गण्डकी प्रदेशले स्वर्ण पदक हात पारेको छ भने एक्युरेसी व्यक्तिगत पुरुष विधातर्फ गण्डकीले नै स्वर्ण पदक हात पारेको छ। त्यस्तै, महिला टीम एक्युरेसीतर्फ विभागीय टीम नेपाल आर्मीले स्वर्ण पदक हात पारेको छ भने महिला एक्युरेसी व्यक्तिगत महिलातर्फ आर्मीले स्वर्ण पदक प्राप्त गरेको छ।

बक्सिङमा ११ स्वर्णसहित आर्मी च्याम्पियन

बक्सिङ प्रतियोगितामा त्रिभुवन आर्मी क्लब ११ स्वर्णसहित च्याम्पियन बनेको छ। एपिएफले चार, वाग्मतीले तीन, एनआरएनले दुई, (बाँकी चौथो पातामा)